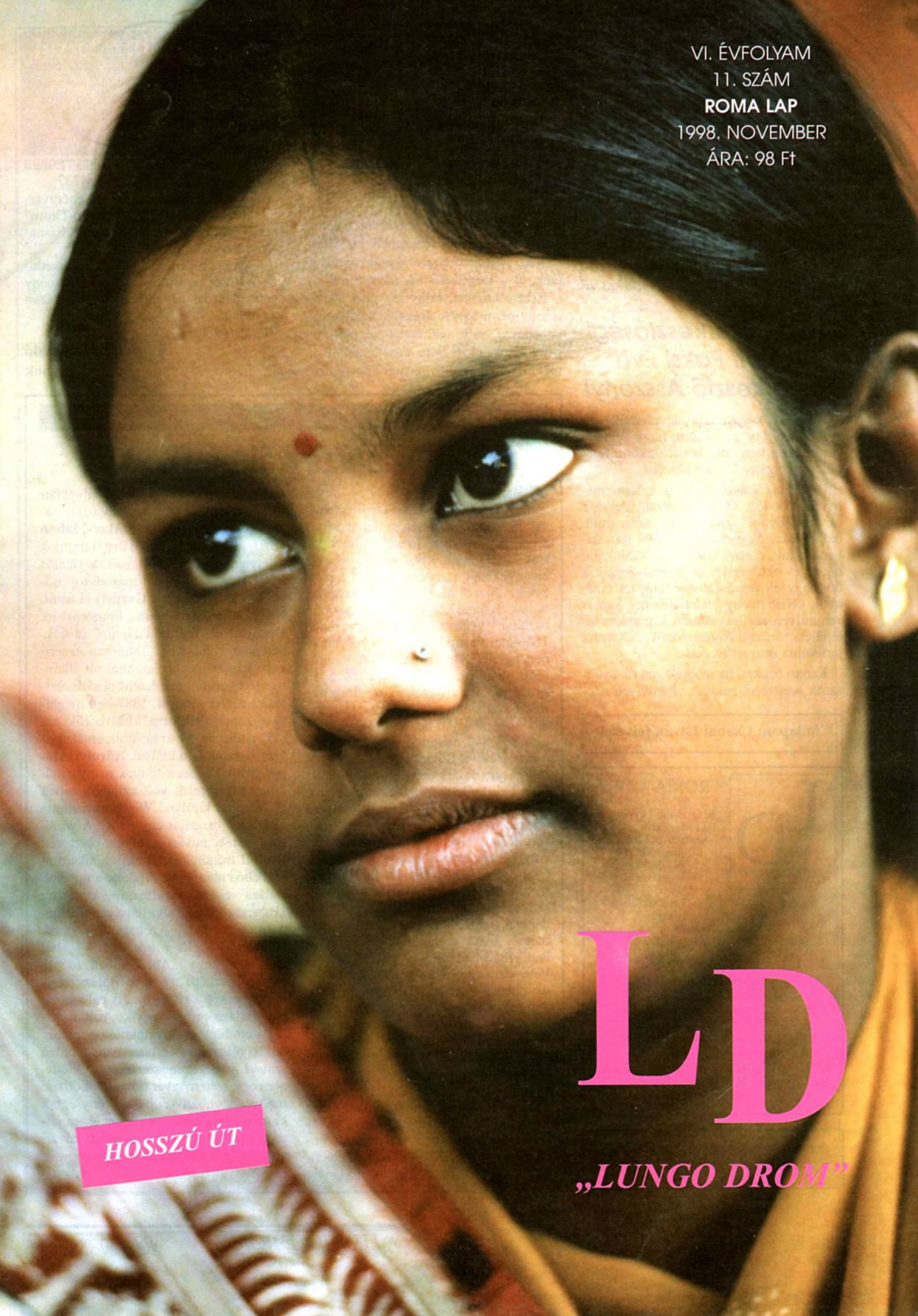

VI. ÉVFOLYAM
11. SZÁM
ROMA LAP
1998. NOVEMBER
ÁRA: 98 Ft

LD

HOSSZÚ ÚT

„LUNGO DROM”

P O S T A F O R D U L T V A L

Az alábbi levelet azzal a szándékkal közöljük, hogy elolvasása után talán lesz(nek) olyan ember(ek), aki(k) tud(nak) segíteni. *A szerkesztő*

Tisztelt Szerkesztőség! Tisztelt Paksi Éva Főszerkesztő Asszony!

Elnézését kérem, hogy levelemmel zavarom, de úgy gondolom, hogy segítséget önökön keresztül is tudok kérni településem cigány lakosai részére.

Boldizsár László vagyok a Kisnaményi Kisebbségi Önkormányzat, illetve a „Lungo Drom” kisnaményi szervezetének elnöke. Szervezetünk 1998. júniusában alakult, cigány önkormányzatunk pedig ez év október 18-án. A rendszerváltás óta nagy elnyomás alatt éltünk mi cigányok Kisnamény településén. Sajnos semmilyen segítséget nem kaptunk a települési önkormányzatunktól, sőt, ami járt volna sem adták oda.

Kérem önöket, ha módjuk van rá, nyújtsanak segítséget nekünk, akármilyen ad-

mányban. Mi olyan településen élünk, ahol a legközelebbi munkahely is 25 km-re van. Önkormányzatunk nem segít rajtunk, és a megélhetésünk nagyon rossz.

Kérem Önöket, hogy legyenek szívesek felmérni helyzetünket és legalább az ünnepekre való tekintettel segíteni cigány lakosainkat. Soha egy ünnep alkalomával sem kaptunk anyagi illetve más

segélyt, sokan közülünk azt sem tudják, hogy mi az az ünnepi ajándékozás.

Kérem önt, tisztelt Paksi Éva főszerkesztő asszonyt, hogy segítsen csekély ajándékhoz juttatni településem cigány lakosait, akik kb. 90 %-a a „Lungo Drom” tagjai.

Bármilyen adományt elfogadunk a következő címre: Boldizsár László „Lungo Drom” Kisnamény, Fő út 177. 4737.

Bankszámlaszámunk: OTP. Fehérgyarmat 11744027-20013767 „Lungo Drom” Érdekvédelmi Cigányszövetség Kisnaményi Szervezete.

Nagyon szépen megköszönöm esetleges segítségnyújtásukat, a Kisnamény cigány lakosai nevében akik kb. százan vagyunk.

Tisztelettel:

Boldizsár László
elnök

Enciklopédia

Balázs Kálmán

Balázs Kálmán 1848-49-es tábori zenész, az újabb fővárosi cigányprímások nesztora, 1835-ben született Sátoraljaújhelyen. Apja, **József, Bihari János** kortársa volt, kivel az első magyar cigánybandát szervezte, s mint karvezetők, **József** nádor udvari zenészei voltak. Balázs Kálmán két gimnáziumi osztályt végzett Miskolcon; innen 1846-ban Pestre került, ahol a Zenedében tanult 1848-ig, az akkori viharos idők miatt csak rövid ideig. Mint 13 éves fiú, atyja zenekarába állott be. Részt vett a görömbölyi és zsolcai csatákban a miskolci nemzetőrökkel, akik azután 1849. augusztus havában az oroszok elől a Bükk hegységbe húzódtak fel. Itt Balázs édesapjával vidította fel a bujdosókat. Az 50-es évek elején zenetársulatot alakított és körutat tett hazánk nagyobb városaiiban. 1857-ben megnősült: elvette a híres **Boka Károly Mari** nevű leányát, aki aztán fiatalon elhalt. 1860-ban **II. Sándor** cár meghívása folytán a varsói kongresszus fejedelmi tagjai előtt játszott bandájával. 1862-ben nagy körutat tett meg a Boka családdal Németországban. 1863-ban újra meghívást kapott Pétervárra az orosz udvartól, ahol **Srauss János** zenekarával felváltva minden második nap játszott a Téli Palotában. 1864-ben a hannoveri hercegi udvarnál, ezután Hamburgban és Boroszlóban játszott bandájával, mindenütt nagy tetszést aratva.

1868-ban Debrecenben telepedett le, ahol is a **Degenfeld** grófok és **Tisza Kálmán** kedvelt zenésze lett. 1871-ben Odesszában hangversenyzett; onnan Afrikába hajózva, az egyiptomi alkirálynak muzsikált hosszabb ideig

Kairóban. 1878-ban a párizsi vilákiállításán találjuk Balázst a Fanta-féle pavilonban. Ugyanekkor **Mac-Mahon** köztársasági elnök és **Türr** tábornok estélyeire is gyakran volt hivatalos bandájával. 1881-ben másodsorú nősült, feleségül vette **Gergely Lidiát**. Négy évig Marienbad, Franzensbad, Karlsbad és Teplitz világhírű fürdőiben játszott felváltva. 1886-ban Amerikába kapott meghívást, ahol 40 államban tett körutat, mindenütt diadalt aratva a magyar zenével. 1887-ben meghívást kapott **Viktória** királynőtől, aki akkor ülte az 50 éves jubileumát. Balázs játszott Londonban **Károlyi Alajos** grófnál azon a fényes magyar bálon, melyen jelen volt az angol udvar is. **Viktória** királynő Windsorbá vitette ki Balázs bandáját egy hétre. A windsori kastély udvari estélyein részt vett **Rudolf** trónörökös is, aki ez alkalommal ebéd után maga rendelte a nótákat. Balázs egész bizalmasan kérdezte: „Parancsolja-e királyi fenséged a Bihari kortesnótákat?” Azokat ma ne húzd, Kálmán – felelte a trónörökös –, hanem azt, hogy „Ablakomban három cserép muskátli”. S erre Balázs el is húzta ezeket a régi gömöri palócnotákat. Balázs primás egyike volt legviláglatottabb cigányainknak: mindig rendkívül munkás ember volt; minden szabad idejét zeneszerzéssel töltötte, nem egy szép magyar nótát tett kottára, melyet azonban csupa szerénységből ki nem adott, hanem csak zenekara játszott. „Edward walesi herceg udvari zenésze” címet kapta.

(Csemer Géza: Habishti)

Címlapon: Csabai István felvétele

LD
„LUNGO DROM”

ROMA LAP

Megjelenik havonta,
a „Magyarországi
Nemzeti és Etnikai
Kisebbségekért”
Közalapítvány
támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési
Központ” Alapítvány
5000 Szolnok, Aranka utca 3.
Telefon: (56) 372-269, (60) 387-293

Főszerkesztő: Paksi Éva.

Tervezőszerkesztő: Pozsa József.

Munkatársak: Botosné Köté Lilla,
Bubáné Csapó Ilona, Bujdosó Jánosné,
Pálfi Elvira, Rácz Zsuzsa.

Felélős kiadó: Farkas Flórián.

Nyomdai munkák:
REPRÓ STÚDIO Nyomdaipari Egyéni Cég,
Verseghy Nyomda Kft., Szolnok
ISSN 1216-982X

A nem kért kéziratokat nem őriz-
zük meg és nem küldjük vissza

Betlehemi királyok

Adjonisten, Jézusunk, Jézusunk!
Három király mi vagyunk.
Lángos csillag állt felettünk,
gyalog jöttünk, mert siettünk,
kis juhocska mondta – biztos
itt lakik a Jézus Krisztus.
Menyhárt király a nevem.
Segíts, édes Istenem!

Istenfia, jónapot, jónapot!
Nem vagyunk mi vén papok.
Úgy hallottuk, megszületél,
szegények királya lettél.
Benéztünk hát kicsit hozzád,
Üdvösségünk, égi ország!
Gáspár volnék, afféle,
földi király személye.

Adjonisten, Megváltó, Megváltó!
Jöttünk meleg országból.
Főtt kolbászunk mind elfogyott,
fényes csizmánk is megrogyott,
hoztunk aranyat hat marékkal,
tömjént egész vasfazékkal.
Én vagyok a Boldizsár,
aki szerecseny király.

Irul-pirul Mária, Mária,
boldogságos kis mama.
Hulló könnye záporán át
alig látja Jézuskáját.
A sok pásztor mind muzsikál.
Meg is kéne szoptatni már.
Kedves három királyok,
jóéjszakát kívánok!

Áldott, békés karácsonyi ünnepeket kívánunk minden kedves olvasónknak!

„A döntő a teljesítmény...”

Beszélgetés dr. Doncsev Tosoval, a NEKH új elnökével

Dr. Doncsev Toso neve a kisebbségi kerekasztal elnökeként vált sokunk számára ismertté. Ez év szeptemberétől pedig a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal – a rendszerváltás óta immár harmadik – elnöke.

Dr. Doncsev Toso kinevezését megelőzően a Bolgár Országos Kisebbségi Önkormányzat elnöke volt.

– A kisebbségi lét születésemtől kezdve meghatározó volt számomra. Édesapám révén egészen korán megismertem a bolgár közösségi életet. Vasárnaponként templomba jártunk, gyerekként ott voltam a különböző rendezvényeken, amit a bolgár közösség szervezett. Az egyetemen bolgár-orosz szakon végeztem. Kandidátusi értekezésemet a bolgár közösség önazonosságának problémaköréből írtam. 1984-ben a Bolgár Tudományos Akadémia szociológiai intézetében védtem meg az értekezésemet. Akkor még a kisebbségek ügye egy új terület volt. A disszertáció egyik fejezete a magyarországi kisebbségekről szólt.

Azóta tudományosan is foglalkoztam ezzel a témakörrel, publikációim jelentek meg. A rendszerváltást követően lettem a bolgár civil szervezet egyik vezetője, majd a kisebbségi kerekasztal elnökeként vettem részt a kisebbségi törvény előkészítésében, a kisebbségi oldal delegációjában. Ezt követően az Országos Bolgár Önkormányzat elnökéként jártam be a kisebbségi vezetők útját.

– A kisebbségi ügy az igazságügyi tárcához került. Milyen érvek száltak mellette? Lehet mondani, hogy ezáltal magasabb szintre került?

– Igen, hiszen 1990 augusztusában, amikor egy kormányrendelet életre hívta a Kisebbségi Hivatalt, akkor tárcanélküli miniszter felügyelte, a Horn kormány alatt pedig Tabajdi Csaba személyében politikai államtitkár látta el ezt a feladatot. A jelenlegi kormányban pedig egy miniszter. Mit jelent ez? Azt, hogy a kormányba a kisebbségi ügy becsatlakozik. Ez egy magasabb rang, másrészt a parlamentben a kisebbségi

ügy interpellálható, harmadszor a kisebbségekkel kapcsolatos jogszabályok nem véletlenszerűen hol egyik, hol másik miniszter beterjesztésével kerülnek oda, hanem az első előterjesztő mindig az igazságügyi miniszter lesz.

– Elnök úr, hogyan képzeli el a hivatalt működését, melyek a legfontosabb teendők?

– Folytatom a munkát ott, ahol az abban maradt, illetve mindig is folytonos volt. A hivatából senkit nem bocsátottam el, nem rendeztem tisztogatást – sőt megerősítettem mindenkit a pozíciójában –, és abban állapodtunk meg, hogy mindenkit a munkája minősít, nem pedig az, hogy kit neveztem én ki, vagy kit nevezett ki az elődöm, és ki jött még esetleg Wolfart úr idejéből. A döntő a teljesítmény. A munkatársakkal megállapodtunk abban, hogy mindeivel személyes beszélgetést folytatok, magam is tájékozodom, hogy melyek azok a feladatok amelyek jól működnek, hogy hol kellene erősíteni, hogy milyen átszervezésre lenne szükség. Én is azt mondanám, hogy a száz napnak el kell telnie ahhoz, hogy higgadtan tudjak egy optimális cél érdekében dönteni.

– Mi lesz a sorsa a Cigány Koordinációs Tanácsnak, valamint az előző kormány miniszterelnöke által létrehozott Roma Program Bizottságnak?

– Vannak olyan kérdések amelyek a kormány illetékességi körébe tartoznak. Mindenesetre én egy olyan felhatalmazást és egy olyan megbízást kaptam a kormányzat, illetve a felügyelő miniszter részéről, hogy a kormányzat kisebbség politikai döntéseit elő kell készíteni, a kisebbségi politika koncepcióját ki kell alakítani. A Cigányügyi

Koordinációs Tanács, a Roma Program Bizottság párhuzamos működését nem tartanám célszerűnek, helyettük Cigányügyi Tárcaközi Bizottság létrehozására tettem javaslatot.

A középtávú intézkedéscsomag értékelése jelenleg is folyik. Elsődlegesen az OCKÖ szakértőivel kezdtük meg az egyeztetést, ezt követően készült el a kormány-előterjesztés, amelynek széles körű véleményezést tervezünk. Az új középtávú intézkedéscsomag előkészítésénél arra törekedtünk, hogy a feladatok végrehajtása konkrétabb határidőkhöz legyen köthető. Javaslatot tettünk egy hosszú távú társadalompolitikai és kisebbségpolitikai stratégia kidolgozására a cigányság társadalmi helyzetének tartós javítása érdekében. Véleményem szerint tudni kell a kormányzatnak, a hivatalkának, az ellenzéki pártoknak, természetesen a roma társadalommal, annak legitim képviselőivel, az OCKÖ-vel együtt, hogy milyen eredményeket szeretnénk elérni 25-30 év távlatában. Ebben az esetben lehet azt mondani, hogy ez alatt az idő alatt szükséges elérni, hogy a roma társadalom nagy átlagban a többségi társadalom rétegződését mutassa fel, ahogy ez a többi kisebbség esetében is létezik, például képzettségi szint, életmód, foglalkoztatási szint, lakáshelyzet stb. vonatkozásában. Ha ezt el tudjuk érni az említett időintervallumban, az nagyon jó eredmény lenne. A megfelelő lépéseket minden évben meg kell természetesen tenni.

– Ahhoz azonban, hogy mindezt elérjük az oktatáson keresztül vezet az út. A napokban olvastam, hogy az Oktatási Minisztérium a kisebbségekre szánt pénzüsszeget csökkenteni fogja. Igaz, hogy a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány és a „Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért” Közalapítvány költségvetése viszont növekedni fog.

– Én nem kaptam ilyen információt, úgy tudom, hogy a fejkvóták is növekednek. Az Oktatási Minisztérium szakemberei tájékoztatása alapján a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartó

MTI – Fotó: Soós Lajos

zők óvodai– iskolai nevelésére, oktatására 1999-ben magasabb kiegészítő normatívákat terveznek. A cigány gyermekek felzárkóztatására valamint kollégiumi ellátásukra az átlagosnál magasabb a kiegészítő támogatás mértéke.

Meg kell nézni, hogy a roma fiatalok képzése, a felzárkóztatás módjai hol jobbak. Érzésem szerint – és erre mutatnak a különböző kutatások is –, az a kedvezőbb megoldás, ha nem külön osztályokban tanulnak a cigány gyerekek. Egyesek véleménye szerint a külön osztálynak az az előnye, hogy abban kiemelten azokat a hátrányokat tudják leküzdni, amelyek a cigány gyermekekre jellemzőek. A megoldások egyike lehet a kollégiumi rendszer kialakítása, például a Gandhi Gimnázium, vagy a Collegium Martineum mintájára, ahol a fiatalok többségében részesülnek, az oktatási rendszerben azonban a többségi társadalom gyermekeivel együtt vesznek részt.

A leszakadás megelőzésére példa lehet a „Roma Esély” Alapítványi Szakiskola is, ahol a társadalmi mobilitást szakképzettség megszerzésével kívánják elősegíteni.

A munkaerőpiacon a képzetlen munkaerőnek nincs esélye. Sok esetben az érettségivel és diplomával rendelkezők is nehéz helyzetbe kerülnek. Azokat a tömegeket, melyeknek elemi általános iskolai végzettségük nincs, a korszerű munkaerőpiacra lehetetlen integrálni. Tehát a fiatal nemzedékre kell koncentrálnunk és energiát fordítanunk, mert hármennyire szomorú is a tény, egy bizonyos kor felett, ha nincs meg az alapképzettség, még átképzésről sem tudunk beszélni.

– **A kisebbségi önkormányzati választások eredményét hogyan értéke- li, elnök úr?**

– A Belügyminisztérium Országos Választási Irodájának tájékoztatása alapján 244-gyel több roma önkormányzat alakult, mint 1994-ben. Összességében valamilyeni kisebbség es-

tében a számszerű növekedést pozití- vumként ítélem meg. Nem akarok csak a szám adatokból messzemenő követ- keztetéseket levonni, de véleményem szerint azt mutatják, hogy oldódtak a feszültségek a társadalomban, és talán most ért be jobban a kisebbségi önkor- mányzati rendszer.

– **A kisebbségi törvény módosítása iránti igény évek óta napirenden van.**

– A kisebbségi törvény módosításáról nem csak a kormányzati oldal hanem a kisebbségi oldal is nyilatkozott, kiemelte ennek szükségességét. A hivatal már korábban sürgette, de sajnos csak az előző ciklus vége felé kezdődött el az egyezte- tés. Én azt mondom, hogy a mostani vá- lasztások további minciót adnak ahhoz, hogy hogyan, milyen irányban menjen a változás, illetve mind a helyi, mind az országos önkormányzatoknál, különösen a feladat és hatáskörök, a gazdálkodás, a törvényességi felügyelet mind olyan kér- dés, amely napirendre került. Jelenleg nincs az országos önkormányzatoknak felügyeleti szerve, akik megnéznék, hogy a testület döntései jogszabályokkal, törvényekkel nem ütköznek-e. Ezen túl- menően az anyagi garanciák rendszerét is megfelelőképpen szabályozni kell. Többféle javaslat született, elkezdődött a munka. Alakult egy ad hoc bizottság az emberi jogi bizottság mellett, másrészt a hivatal is újból megkezdte a hatályos tör- vény átvizsgálását is. Rendszeresen ta- lálkozom az országos önkormányzatok elnökeivel, illetve képviselőkkel és a témától függően egyeztetünk. Ha lezaj- lanak a választások és megalakulnak a különböző testületek – a helyiek jófor- mán már megalakultak –, a fővárosi majd pedig az országos testületek, ak- kor intenzívebbé válhat a munka.

– **A kisebbségi lapok támogatása, az ezzel kapcsolatos pályázati rend- szer szinte minden évben vita tárgyát képezi.**

– Én a kisebbségi lapokat nagyon fon- tosnak tartom, hiszen nemcsak hírforrás, hanem a kisebbségi közéletnek egy vita- fóruma is, ugyanakkor a kisebbségek a saját életükről kapnak visszajelzést, amit igen fontosnak tartok. A jelenlegi pályá- zati rendszer nem kielégítő, meg kell ta- lálnunk annak a lehetőségét, hogy mi- lyen módon lehetne megnyugtatóan fi- nanszírozni a lapokat.

– **Köszönöm a beszélgetést!**

Paksi Éva

Bogácson nincs cigánytelep

„Annyira félek a téltől...”

Amikor azt halom Bogács, mindig valami szépre gondolok.

Nyári emlékek, öröm, szabadság és minden, ami ehhez tartozik.

Ottjártunkkor mégis valami más, valami megrendítő várt bennünket.

Csetneki Ernőné jegyzőasszony beszédéből arra következtettünk, hogy a helyi cigányság átlagos szinten él. Elmondása szerint, Bogácson nincs cigánytelep, a romák itt is, ott is élnek, vannak aluliskolázottak, vannak akik képzett emberek és töreksenek a jobb élet színvonalat elérni. Nagy problémát jelent – mondta –, hogy bár minden támogatást megkapnak, sokan nem hordják gyermekeiket iskolába. Idén megalakult Bogácson a helyi cigány önkormányzat, melynek a hivatal nagyon örül és úgy érzi, hatékonyan együtt tudnak majd dolgozni.

Miután megkaptuk a kisebbségi önkormányzat képviselőinek címét, elindultunk megkeresni őket. Az autó strand, szébbnél szébb faházak, üdülők, hotelok mellett sulant míg odaértünk a megadott címre, a Zöldmező utcába. A hegy oldalán elhelyezkedő házak láttán ha valamit itt úrnak lehet mondani, az a nyomor. A sárban két év körüli félmeztelen kisfiú szedi lá-

Ahol „nincs cigánytelep”

„Itt vannak a gyógyszereim...”

bait, hogy értesítse szüleit az idegnek érkezéséről, akik talán cukorkát, csokit és meleg ruhát is hoztak és talán cipőcske is akad náluk, mert ilyenkor november elején bizony már

nem a napsugár kicsi talpát. Kiszállva a kocsiból odatódultak hozzánk az emberek, hogy mindenki elpanaszolja bűját, bánatát. Az egyiknek tüzelő, a másinak az étel, a ruha, legtöbbször azonban ez is, az is problémát jelentett. Van aki azt bizonygatja, hogy értelmi fogyatékos és nem kap támogatást, van akinek mind a két gyereke beteg. Egyik idős asszony beinvitált a házába, és arról panaszkodott, hogy egyedül gondozza két felnőtt fiát, akik közül az egyik súlyos beteg, a másik pedig szellemi fogyatékos, és most is tüdőgyulladással fekszik. Régi bútorai lesúrolva, az ablakon tiszta függönyök. Takaros rend van a házban. – Itt vannak a gyógyszereim – mutatja sírva az asszony –, annyira félek a téltől, hogy inkább megmérgezem magam! Na de ha meghalok ki ápolja a fiaimat? –

mat? – Mondja meg miért van rajtam ez a nagy csapás? – A fiú közben fekszik, s hátat fordít nekem. Talán szegyenli magát, talán átkozza sorsát, mellyel ilyen helyzetbe hozta édesanyját.

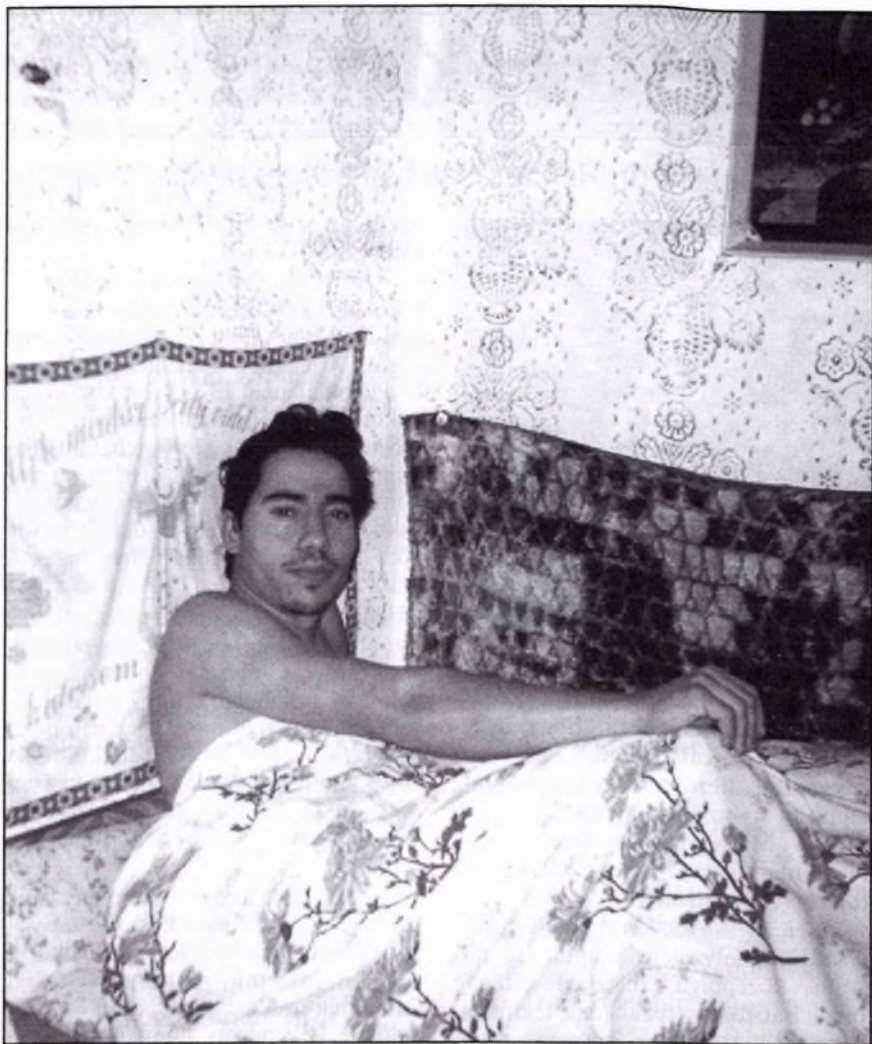
Kilépve a házból egy másik asszony lép meg a gondjával: – Jöjjön be hozzánk, kérem! Nézze meg, milyen szegénységben élünk! Öt gyermekem van és sem pénz, sem ennivaló!

Belépve a házba, mely két helységből áll, rendezett szobával találkozunk. A konyhában – valahonnan a személtrepről elhozott szekrényen – egy fél disznófej várja, hogy kifőzzék. Nagy dolognak számít ez erre felé.

– Szép tiszta a szobájuk! – jegyzem meg.

– Takarítottuk mi, kérem. Nem a piszok a mi bajunk, hanem a szegénység.

Egy másik férfi egyfolytában panaszkodik. Nagy a hangja. Egyre agresszívabb. Helyeselnem kell véleményét, hogy megnyugodjon. Hozzá is bemegyünk. Heten vannak egy akkora szobában, ami konyhának is kicsi lenne. Neje egyhónapos, gyönyörű kislányt tart a kezében, aki a zaj ellenére nyugodtan, mozdulatlanul alszik.

Betegen...

Heten egy szobában

– Dolgoztam én valamikor. Gázszerelő voltam, csak leszálalékoltak. Most a nyugdíjból élünk. Építkezni nem tudunk, mert nincs hozzá alaptőkénk. Nézze meg, a gyerekeimen nincs ruha. Egyik nap az egyik öltözik fel, másnap a másik. Mondja mit tegyünk? – kérdezi idegesen gesztikulálva. Ordítva beszél, mintha megszokta volna, hogy különben nem hallgatják meg.

A kisebbségi önkormányzat képviselőjének házához közeledve fellélegezhettünk, hiszen takaros házacskához értünk. Az udvar gondos kezekről árukkodik. Elmondása szerint céljuk, hogy Bogácsen szociális lakásépítési programot indítsanak, illetve az, hogy az aluliskolázottságot valami módon csökkentsék. Mivel most alakultak, sok segítséget várnak a tapasztaltabb kisebbségi önkormányzattól.

Ez Bogács, ma. Bogács, ahol „nincs cigánytelep.”

B. Kóte Lilla

Beszélgetés dr. Hende Csabával az Igazságügyi Minisztérium politikai államtitkárával

– A cigányság helyzetének javítására létrehozott középtávú intézkedéscsomag alkalmas arra, hogy a cigányság integrálódásának egy lassú folyamata kezdetét vegye, ehhez azonban pénzügyi garanciára van szükség. Mi lesz a középtávú intézkedéscsomag sorsa? Van-e, lesz-e rá költségvetési garancia?

– A cigányság életkörülményeinek és társadalmi helyzetének javítására irányuló középtávú intézkedéscsomag folytatását fontos feladatnak tekintem. A középtávú intézkedéscsomag eredményes végrehajtása összetett módon, a szakértők összehangolt tevékenységével lehetséges. Ennek megfelelően a programcsomag megvalósításának finanszírozási hátterét a minisztériumok tervezik költségvetési fejezetükben, például nevesítetten – a cigány kisebbséget is érintve – az oktatás és a kultúra területén, vagy pedig a hátrányos helyzetű – köztük cigány – lakosság életkörülményeinek javítását elősegítő foglalkoztatási, területfejlesztési, stb. feladatok között. Az új középtávú intézkedéscsomagról szóló kormányelőterjesztés-tervezet egyeztetése, véleményeztetése jelenleg folyik. A konkrét intézkedések mellett a középtávú intézkedéscsomag kiemelt feladata egy hosszútávú társadalom- és kisebbségpolitikai stratégia kidolgozása – az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat bevonásával – a cigányság társadalmi integrációjának elősegítésére.

– A cigány kisebbségi önkormányzatok jelentős növekedése mindenképp egy társadalmi elismerést, társadalmi rangot jelent, de ugyanakkor jelenti a cigánypolitika méltóságát is. Ön ezt hogy látja? Meglátszik

majd ez a kisebbségeknek juttatott támogatásban is?

– Az 1998. évi helyi kisebbségi önkormányzati választásokat 1538 esetben tűzték ki a helyi választási bizottságok. A jelenleg rendelkezésünkre álló adatok alapján 1328 helyi kisebbségi önkormányzat vonatkozásában volt eredményes a választás, tehát itt alakulhatnak meg a helyi kisebbségi önkormányzatok. Az 1994. évi választásokhoz viszonyítva közel duplájára fog nőni a kisebbségi önkormányzatok száma.

A nagyszámú kezdeményezés, illetve a több mint 1300 érvényes és eredményes helyi kisebbségi önkormányzati választás azt mutatja, hogy a hazai kisebbségek aktivitása jelentősen megnőtt. A kisebbségek fontosnak tartják, hogy sajátos érdekeiket a helyi kisebbségi önkormányzati testületeken keresztül érvényesítsék a helyi döntéshozatalban.

A helyi kisebbségi önkormányzatok jelentős számú növekedése tapasztalható a cigány kisebbség vonatkozásában is, hiszen 774 cigány kisebbségi önkormányzat megalakulására van lehetőség. Öröndetes, hogy több településen olyan nagy számban indultak roma képviselőjelöltek a helyi önkormányzati választásokon, hogy a települési önkormányzatban szűnszerű többségbe kerültek. Több helyen roma származású – származását felvállaló – polgármestert választottak.

A helyi kisebbségi önkormányzati választások vitathatatlanul sikeresek voltak, a helyi választásokon résztvevő választópolgárok közel fele nyilvánított véleményt valamely taxált kisebbség vonatkozásában. Feltehetően nagy számban szavaztak nem roma identitású választópolgárok a roma kisebbségi önkormányzatokra is. Ez mindenképpen a hazai cigánypolitika sikerének tudható be.

Fontosabb azonban, hogy közel 800 településen a helyi szintű, a cigánylakosságot érintő döntéseket ezentúl már csak a helyi cigány kisebbségi önkormányzat véleményének kikérésével illetve egyetértésével hozhatják meg. Ezen túlmenően kimelten fontosnak tartjuk azt a tényt, hogy a cigány lakosság jelentős része bekerül a helyi közéletbe, tapasztalatot szerez a hatalomgyakorlás nehézségeiről, részt vesz a döntések mechanizmusában, elősegítve ezzel is a cigányság polgárosodását.

A Kormány a kisebbségek támogatási rendszerének kidolgozásában arra törekszik, hogy az egyes kisebbségek létszámárukhoz mértén részesüljenek költségvetési támogatásokban.

– A kisebbségi törvény módosítása szükségessé vált. Folyan-e erről egyeztetések? Mit tesz ezügyben a kisebbségekért felelős minisztérium?

– A kisebbségi törvény hatálybalépése óta eltelt közel öt esztendő behívó nyitotta, hogy a törvény által létrehozott kisebbségi önkormányzati rendszer bevált. Ugyanakkor a kisebbségi önkormányzatok három és fél éves működése számos olyan problémára világított rá, amely csak a kisebbségi törvény, illetve a hozzá kapcsolódó ágazati jogszabályok módosításával orvosolható.

Az Országgyűlés Emberijogi, Kisebbségi és Vallásügyi Bizottsága létrehozott egy ad hoc bizottságot, melynek feladata a kisebbségi törvény módosítása koncepciójának kidolgozása. E munkába bekapcsolódtak a kisebbségi önkormányzatok országos önkormányzatai, így az OCKÖ is. A bizottság szerint csak olyan módosítási javaslat fogadható el, amellyel a nemzeti és etnikai kisebbségek egyetértenek. A munkában nagyban számítottunk az OCKÖ tapasztalataira, törvénymódosítási javaslatára.

Az Igazságügyi Minisztérium – mint a jogszabályalkotásért is felelős tárca – a kodifikációs munkához, annak valamennyi fázisában megfelelő szakmai segítséget nyújt.

– A kisebbségekért felelős minisztérium politikai államtitkáráként milyen a munkakapcsolata az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzattal?

– Az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökével már többször egyeztettem személyesen. A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke és munkatársai folyamatos szakmai munkakapcsolatban állnak valamennyi nemzeti és etnikai kisebbség országos önkormányzatával, így az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzattal is. Megítélésem szerint a hosszú távon is változást eredményező, hazai cigányságot érintő középtávú intézkedéscsomag feladatai az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzattal együttműködve valósítható meg.

Paksi Éva

AURA ÉS TEKINTÉLY

Az aura és tekintély fogalma nem minden esetben esik egybe. Nem mindig következik az aurából a tekintély megítélése. A roma mozgalomban kevésbé használjuk az aura és tekintély fogalmát, annál inkább érzékeljük és értékeljük mindkettőt. Óriási szerepe van a romák szemében annak az embernek, akinek van kisugárzása, légköre, aki már megjelenésével szinte mágnesként vonza a cigányokat. Hát ha még nyelvükön is szól, úgy fejezi ki magát, mintha a cigányok gondolatait olvasná, belelátna a fejükbe!

Nem is tudom, hogy hálálkodjak-e vagy egyszerűen tudomásul vegyem: szerencse, hogy a cigánymozgalom alig ismer egy – vagy néhány – olyan roma vezetőt, akik rátermettségüknél fogva, adottságaikat teintve, arra predesztinál a környezetük, a cigány társadalom jelentős része, hogy vonzáskörébe kerüljön. Kinek lehet a hatása alá kerülni? Ki, és milyen az az aurával rendelkező cigányvezető, aki tudatában van annak: ő képes megmozgatni a cigány tömegeket, őt arra választották ki, hogy mint a mágnes vonza, az embereket? Ebből ered az is, hogy az aurával, a kiválasztottak adottságával rendelkezők vissza is élhetnek azzal, hogy nekik hatásuk van a cigányokra, hallgatnak rájuk, s ha kell, „vakon” követik őket.

Az aura, a vonzás akkor értékes a cigány mozgalom számára ha tekintélyen alapszik, ha van fedezete. Az aura tehát nem önmagáért való, nem csupán olyan adottsága egy-egy roma vezetőnek, amely ne párosulna tekintély-kívá vással, hatalmi vágygal, göggel, szolgálattal, ügyszeretettel stb. a cigányság érdekei küldetésének felvállalá-

sával. Olyan prognosztizálható távlati cigányságképpel, amelyért szükséges és érdemes küzdeni. Fontos megjegyezni az aura, a vonzás ereje csak akkor nem veszt értékéből, csak akkor nem halványul el, ha világos cél és tettekre készség vezet.

Bacon mondja bölcsekedve a következőket: „A tekintélynek nincs semmi értéke, ha nem tud számot adni...ha nem tud megérteni semmit, csak elhitet...” Akad néhány ilyen romavezető belőlük előbb utóbb kiábrándulnak, s korábban hiába rendelkeztek bizonyos mágnességgel a cigányság körében, elvesztették fényüket, megkoptak, mert képtelenek voltak bizonyítani. Az aura adottság, a tekintélyt pedig ki kell vívni! Ez nem adható, nem vehető, nem áru. Bizalom, méghozzá a kölcsönös bizalom a próbaköve. Olyan próbakő ez, amelyet mérlegre tesz ismét és ismét a történelem.

Szerencséje a roma mozgalomnak, hogy mindinkább polarizálódó társadalmunkban – amelyet pluralizmus minősítéssel illetnek – a történelmi szükségszerűség következményeként kirajzolódni látszik egy olyan egységesülő cigány mozgalom, amelyben meghatározó ereje van a „Lungo Drom”-nak, s néhány e fontos kritériumnak megfelelő szervezetnek.

A tehetségesek nem ismerik a megalapozatlan tekintély elvét, nem is fogadják el. A tehetségesekre, az aurával rendelkezőkre egyik legnagyobb veszély a közepszerűség. Érdemes a vonzással rendelkező romavezetők megítélésénél figyelembe venni, amit Balzac világhírű francia gondolkodó-regényíró mond: „Minden emberi tehetség két alkotó elem-ből áll: türelemből és időből. A tehetséges embereknek erős az aka-

ratuk, és keveset alszanak.” Így segítheti az emberi aura a tehetség kibontakozását és érvényesítését a cigánymozgalom számára is.

Történelmi igazság: minden korszak megszüli a maga vezetőit, azokat az aurával rendelkező és tehetséggel megáldott embereket, akik hivatkoznak a megmérettetésre, a tömegek, a mozgalmak irányítására. E kölcsönös vonzás kimenetelétől, intenzitásától és sikerétől függ a romamozgalom céljainak a megvalósítása is.

És így válik a roma mozgalom minden apró és jelentősebb sikere az ő sikerükké is, amely még inkább erősíti azt a mágneses vonzást, amellyel adott romavezetők rendelkeznek. Bizonyára elégedettséget és boldogságot jelent a tekintélyt kivívott romavezetőknek a siker. De vajon mit jelent azoknak az aura elvesztése, akik abban a tudatban éltek, hogy nekik igenis meghatározó hatásuk, erejük van a cigányságra? S rá kell fokozatosan döbbenniük, hogy ez elszállt, mint a füst.

Kegyetlen a történelem. Olyan folyamat, amelyben állandóan bizonyítani kell a vezetőknek. Jöhet bármilyen fuvallat, fordulat, kudarc, siker, eredmény, azok a romavezetők képesek a viharban helytállni, akik bíznak önmagukban, tudják, hogy azt akarják érvényre juttatni, ami a roma társadalom érdeke, s ezért küzdeni is képesek. Velük együtt!

Aura és tekintély. Egyik csak a másikkal lehet teljes, fényesedhet vagy kophat.

Farkas Kálmán

10 ÉVES A CIGÁNY FÉLÓRA

December 18-án – erre a napra esik a Kisebbségek napja is – ünnepi adással készül a Magyar Rádió Cigány félóra című műsora. Az apropó: 10 éve, 1988. december 16-án hangzott el az első Cigány félóra.

– 10 éves a Magyar Rádió Cigány félórája. Varga Ilona szerkesztő mire emlékszik szívesen?

– Például ahogyan sikerült bejutnom. Három embert kért meg annak idején Sós-kuti Márta és Ördög Csilla, hogy írjanak egy listát, hogy az ország területén kik azok, akiket tudnának javasolni ebbe a műsorba, és az egyik listára én is felkerültem. Körülbelül negyvenen jöttünk össze egy meghallgatás alkalmából. Én akkor nem tudtam, hogy ez egy meghallgatás. Úgy tudtam, hogy azért jövök, hogy elmondjam az ötletemet, hogy ha ez a műsor létrejön, akkor mi lenne jó, ha szólna belőle. Mikor a meghallgatásnak vége volt, mindannyian hazautaztunk. Néhány nap múlva jött egy távirat, hogy örömmel vennék, ha dolgoznék ebben a műsorban. Ez 1988 májusában történt. Szeptembertől elkezdődött egy nagyon intenzív tanfolyam, ahol kiváló rádiós kollégák tanítottak. 1988. december 16-án hangzott el az első műsor, amiben már én is dolgoztam. Négyen kezdtük a műsort készíteni cigány emberek. Időközben lemorzsolódások miatt váltották egymást a kollégák, én viszont maradtam folyamatosan.

Amire nem szívesen emlékszem, de azért mégis érdekessége a rádiózásom történetének, hogy amikor első alkalommal mentem stúdióba, öt vagy hat mondat volt a szövegem, szinte kívülről tudtam. Beültem a stúdióba, kigyuladt a lámpa ami azt jelzi, hogy adásban vagyunk, beszélni kell. Kinyitom a számot, és hang el nem hagyja a torkomat. Hát valahogy így indult ez az egész. Maga az épület olyan, mint egy elvarázsolt kastély. Arról nem is beszélve, hogy azok az emberek akik itt dolgoznak, és ez az egész mit jelentett a nagyon messziről jött embernek. Egyrészt el voltam veszve, másrészt folyamatosan tátott szájjal közlekedtem, hiszen itt a rádióban nemcsak rádiós emberek fordulnak meg, hanem televíziós személyiségek is, színészek és előadóművészek is. Nyilván, hogy őket televízióból ismeri az ember. A rádiós kollégákat pedig úgy ismertem meg, hogy köszöntünk egymásnak és hang alapján be tudtam azonosítani, hogy most kivel is találkoztam.

– 10 év alatt mennyit fejlődött a stúdió, vannak-e segítő társaid?

Varga Ilona

– Segítőtársaim folyamatosan voltak. A két szerkesztő mellett – Ördög Csilla és Sós-kuti Márta – ketten voltunk cigány emberek, akik készítették a műsort. Bogdán József 3 éven keresztül, majd őt követte Siroki Sándor. Ő két éve nincs nálunk. Amerikába ment a családjával. Idén szeptemberben sikerült 8 olyan embert találnom, akik érdekesnek találják a rádiózást. Két három hónap után úgy látják, hogy nemcsak érdekes, hanem valószínű, hogy tudnak is majd ezzel mit kezdeni. Hatan vidékről járnak fel, ketten budapestiek, ha jól sikerül ez a képzés, akkor lesznek vidéki tudósítók, de nemcsak nekem, hanem azokban a városokban ahonnan jönnek biztos, hogy a helyi stúdió is tudja majd őket alkalmazni, és nem feltétlenül cigánysággal foglalkozó műsorokban. Egy éve sikerült másik irodát kapnunk és ez valamelyest felszereltebb. Az, ahol 9 évig dolgoztunk egy vágó szoba volt, annak minden adottságával. Az ajtóra ki volt írva, hogy 2 óránál tovább nem lehet a szobában tartózkodni. Az új irodában azok az alapdolgok, amelyek minden más munkahelyen megtalálhatók, azok itt is megvannak.

– A tizedik évfordulóra milyen műsorral készülsz?

– Két hónappal ezelőtt kezdtem el szervezni a műsort és egy hónapja tudom, hogy 1 órás lesz a cigány félóra ez alkalomból. December 18-ra esik, és ez a nap a kisebbségek napja is. Én azt szeretném, ha ez a műsor úgy sikerülne, ahogyan az ember a családdal ünnepi a születésnapját. Egy kicsit felszabadultabbak leszünk, picit talán több lesz a humor, mint egyébként az máskor lenni szokott. Másrészt arra gondoltam, hogy 10 éven keresztül szinte nem is hallottak más műsorvezetői hangot, mint az enyé-

met, ezért most két férfi segítőtársam lesz. Olyan emberek, akiket az egész országban ismerünk és az országhatárokon túl is. Ők nem cigányok, de valamilyen módon köztük van hozzánk. Egyébként az egész műsort olyanná szeretném varázsolni, amelyben ezúttal nem elsősorban a cigányokon van a hangsúly, hanem róluk szól ez a történet. Találkozunk olyan emberekkel, akik valamilyen módon kapcsolódnak a cigánysághoz, vagy tettek valamit a cigányságért.

– Azt nem lehet elárulni az olvasóknak, hogy kik lesznek a segítőtársaid?

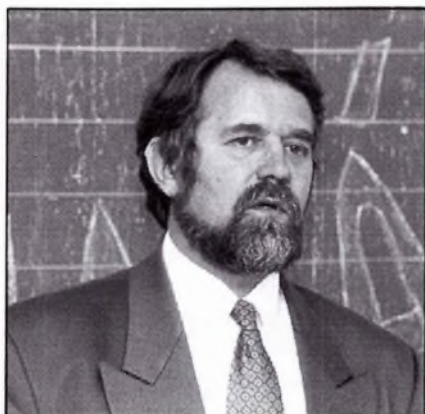
– Azért mondhatom el, mert vállalták a műsorvezetést, és már időpontot is egyeztetünk. Az egyik Antal Imre, a másik pedig Bajor Imre lesz. Hogy mi köztük van a cigánysághoz, azt is sejtetni lehet. Bajor Imre kabarékból jól ismert. Antal Imréről pedig azt kell tudni, hogy két évvel ezelőtt amikor a Ki-mit-tud-ot vezette a televízióban, több ember is megkérdezte tőle, hogy mi van, Imre, cigány „Ki mit tud?”-ot vezetesz? Ő nagyon izgalmas választ adott erre, és én remélem, hogy ez majd ebben a cigány órában is elfog hangzani.

– Néhány hónappal ezelőtt a TÁRKI felmérést végzett a kisebbségi sajtó körében és többek között kimutatták a Cigány Félóra magas hallgatottságát. Mindezek után nem gondolkodtatok-e azon, hogy a cigány félórából cigány óra legyen?

– Körülbelül 5 éve sirunk ezért a Kossuth vezetőinek. Azóta, mióta kisebbségi önkormányzatok is alakultak, hiszen addig a civil szervezetek szerepeltek a műsorban s a mindennapi történetek, a kultúra és az egyéb események. Azzal, hogy önkormányzatok jöttek létre és aki ezzel foglalkozik az tudja, hogy szinte csak ez a téma a heti órát föl tudná karolni és akkor még nem beszélünk a kulturális eseményekről, nagyobb interjúkról, életutakról, amiket én nagyon fontosnak érzek egy-egy műsorban bemutatni. 5 éve igyekeztünk még egy félórát kémi, ebben a pillanatban reménytelennek tűnik a helyzet, de nem adom fel. Havonta, két havonta állítom meg a Kossuth vezetőjét és kérem, hogy gondoljon erre és segítsen ebben. Kéthetente készül a Magyar Rádió egy-egy heterológ mérés, és az derül ki ebből, hogy a napi műsorok között jó közepes átlagot ütünk meg. Ha számszerűsíteni akarom akkor ez azt jelenté, hogy 300 ezer fölött van a hallgatóink száma, de volt olyan adás, amely elérte a 600 ezret.

Paksi Éva

A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosának vizsgálata a foglalkoztatás területén tapasztalható hátrányos megkülönböztetésről

Dr. Kaltenbach Jenő, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa 1998. november 23-án sajtótájékoztatót tartott az Országgyűlési Biztosok Hivatalában.

A nemzeti és etnikai jogok országgyűlési biztosa vizsgálatot indított a foglalkoztatás területén tapasztalható hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatosan, mivel a hozzá érkezett panaszok, illetőleg jelzések alapján fel-

merült annak a gyanúja, hogy az egyes munkaadók a munkaviszony létesítése illetve annak megszüntetése során hátrányosan különböztetik meg a cigány származású munkavállalókat. Ezt támasztja alá az a szociológiai kimutatás is, hogy a cigányság körében háromszor illetve négyszer magasabb a munkanélküliek aránya mint a nem roma népesség körében. Mivel a munkanélküliek etnikai hovatartozása nincs nyilvántartva, szociológiai illetve tudományosan megalapozottnak tekinthető megállapításokra is támaszkodtak. A vizsgálat során megállapították, hogy 1997-1998-as években nemzeti és etnikai hovatartozás miatt hátrányos megkülönböztetésben megnyilvánuló jogsértés miatt sem szabálysértési eljárást nem folyósítottak, sem munkaügyi bírságot nem szabtak ki. Ezen kedvező statisztikai adatok alapján vagylagos következtetést vontak le, mely szerint a kisebbséghez tartozás miatt hátrányos megkülönböztetés nem létezik, ez alapján vagy elégséges a jogszabályban rögzített tilalom (pl: a munkavállaló

hátrányos megkülönböztetése miatt 50.000 Ft-ig terjedő pénzbírság), vagy a jogsértések szankcionálására hivatott szervek nem szereznek tudomást ezekről. Az ombudsmani vizsgálat az utóbbi következtetés helyességét igazolta, amikor megállapította, hogy a munkaügyi központok bár észlelnek diszkriminációt, szemet hunynak, tudomásul veszik és nem tesznek semmit a sérelmek orvoslására.

A kisebbségi ombudsman a jelenleg meglévő szankciók következetes érvényesítése mellett olyan „alternatív büntetések”, szankciók levezetését ajánlja megfontolásra, melyek közigazgatási, gazdasági-igazgatási eszközökkel (támogatások megvonása, kedvezmények csökkentése stb.), alkalmasak lennének az Alkotmány által tiltott diszkrimináció valamennyi formájának visszaszorítására, illetőleg összhangban állnak azzal az alkotmányos rendelkezéssel is, amely szerint a hátrányos megkülönböztetés valamennyi formáját a törvénynek büntetni kell.

B. Kótv Lilla

Amerikai asszony a szabolcsi gyermekekért

Roma származású gyermekeket is tanító pedagógusok november közepén négy napos értekezletet tartottak Nyíregyházán. A téma a felzárkóztatás, az egyenlő esélyek megteremtése volt. A szabolcsiak mellett néhány borsodi és hajdúsági pedagógus is részt vett a sokszínű, gyakorlati foglalkozásokkal tarkított munkában. A nagy érdeklődés annak is szült, hogy a főelőadó az a cigány származású **Sudia Palona** asszony volt, aki Amerikában él és dolgozik, s egy kisebbségi fiatalokkal foglalkozó program igazgatója. A másik előadó és játékmester **Lázár Péter** roma származású, nyírtelki pedagógus volt, aki immár országos szakmai hírnévnek örvend.

A négynapos, kiadásokkal járó rendezvényt támogatta a Nyíregyházi Önkormányzat és a Harmónia Alapítvány. Az eszmét és szakmai tapasztalatokat cserélő pedagógusok közös célként többek közt a következőket fogalmazták meg: egyéni kibontakozás, tanuló közösség, interaktív tanulási stratégiák,

továbbadási lehetőségek az iskolában és az osztályban. A továbbképzésnek is beillő értekezlet színhelyének falára néhány idézetet írtak a résztvevő pedagógusoktól, illetve a roma gyerekektől. Íme pár idézet: „A gitár egy jó társ a bajban. Kell egy biztos pont. Legfontosabb a családom múltja és jövője. A család mindenkinek felett.”

Többen hangsúlyozták, hogy a roma szülőknek, a pedagógusoknak és az önkormányzati vezetőknek közelebb kell kerülni egymáshoz, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkózhassanak. Az amerikai asszony a San Franciscóban szerzett tapasztalatai alapján rajzokkal és képekkel illusztrálta, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek miként tudják kibontakoztatni tehetségüket.

Szilvássy Klára nyírtelki pedagógus a következőket nyilatkozta a sajtónak:

– A nyírtelki iskolában három éve működik a „Kedvesház” pedagógiai felzárkóztató program. A projekt ötlete Lázár Pétertől származik, aki összegyűjtötte az általános iskolából kihul-

lott, elveszettnek hitt roma gyerekeket. Elkezdte tudatos, tervszerű felzárkóztatásukat. E munkához kérte segítségemet. Jónak tartom, hogy egyénre szabott ütemben zajlik a felzárkóztatás. Így mindenkit a saját szintjének megfelelően fejlesztünk. A legfőbb célunk, hogy ezek a gyerekek is teljes értékű életet éljenek, legyenek büszkéi a származásukra, erősödjön identitásuk.

A szóbanforgó roma gyerekek a saját kultúrájukat a népismereti órákon ismergetik meg. Az országban egyedül a mi iskolánkban létezik ez a stúdium. E tárgy keretében történelmi múltjukat, ősi táncukat, dalaikat, hangszereiket tanulmányozzák. Terveink közt szerepel egy már kipróbált óravázlatokon alapuló népismeret tankönyv összeállítása, megjelentetése. Ezt a tankönyvet **Kanalas Ottília** roma származású kolléganőmmel szándékozom elkészíteni.

Nábrádi Lajos

Milyenek is azok a cigányok...?

A tévesen felállított cigányképet fontos megváltoztatni a rendőrök szemszögéből, hiszen egy tévesen felállított képről másképpen ítélik meg az adott népcsoportot, a cigányságot.

„Nem elég nézni és látni a cigányokat, azokat ismerni kell.” Van ami ennél is rosszabb, a nem ismerés, vagy a félreismerés. Ez a tényállás valóban fenn áll és ellentétet, konfliktusokat szülhet. Ahhoz, hogy közelebb kerülhessünk saját világuk megismeréséhez, „láttatás engedélye, sorsuk megismerése fontos.” Lelki világukat nem össze-törve kell megközelíteni, hanem emberszínbe kell őket venni és emberként kell kezelni, akkor számunkra ki fog tárulkozni egy olyan világ, amit eddig csak félreinformálásból ismertünk és ledőlhet a rasszizmus képe és a gyűlölet, ezen népcsoport iránt.

Kultúrájuk gazdagságát és baráti szeretetüket meg kell ismerni, hiszen hétköznapijuk és életformájuk kialakulását nagyban befolyásolta a fennmaradási harc az életben maradás érdekében, kialakult a zárkózottság, de vele együtt kialakult a barátság fogalma is. A cigányság nehezen befogadó közösség, de ha valakit barátjaként elfogad, azt testvérként tiszteli és ahhoz nyíltak maradnak. Azokkal az emberekkel, akik hozzájuk közelednek és őket tiszteletben tartják, azokkal ők is tiszteletudók és baráti viszonyt építenek ki. A rendőrök számára fontos tudnivalókat kell elsajátítani, mielőtt intézkednének és előítéleteket állítanának önmagukban fel a cigányságról, nem elég a ci-

gányokról és létezésükről beszélni, hanem igenis a rendőröknek meg kell őket ismerniük. Létezésük fontos a társadalomban, hisz egy kisebbség, amely hazánkban a legnagyobb lélekszámú államalkotó tényezőként van jelen.

Fogadják el, hogy vannak sajátos szokásaik, hagyományaik, amelyekkel nem ártanak senkinek, amikor például valaki bekerül közülük a rendőrségre, és rokonai, ismerősei, „csöstül” odatódulnak. (Csak úgy, mint amikor valaki közülük kórházba kerül.) Ez nem azt jelenti, hogy a rendőröket meg akarják féltleníteni tömegükkel, nyomást akarnak gyakorolni rájuk, hanem csak aggodásukat és segítő szándékukat kívánják kifejezni társuk iránt. A cigányság összetart, mint egy boly, ha valaki bajban van, hangoskodásuk élénk gesztikulációik sem jelentenek feltétlenül agresszivitást, támadó szándékot részükről.

Ha valakit testvérüknek mondanak és a papírok alapján kiderül, hogy ez nem igaz, ne gondolják azt, hogy lán, legegyszerűbb kérdésben is hazudnak, mert náluk a „testvér” szónak sokkal tágabb értelme van. A példákat magatartásuk félreértésére még sorolhatnám. Értsék meg, hogy érzékenyebbek és ezért érzik úgy, hogy cigány kinézetük önmagában elég ok a velük való foglalkozásra.

Évszázadok során különböző intenzitással ugyan, de mindig ütötték, verték, megalázták őket. A cigányok megtanulták, hogy féljenek a csendőröktől, rendőröktől, és ezt a félelmet az egyik generáció áthagyományozza a másikra.

Valaki ezt az állapotot egy régi feljegyzésben így fogalmazta meg: „Nagymámát egyszer tiszta költénycé miatt verte meg a csendőr, mert feltételezte, hogy az csak lopott lehet.” Bár akkor amikor ez történhetett még sok ma élő cigány nem élt, mégis magában hordja, hogy ilyen a viszonya a hatóságokkal. Ne higgyék el, hogy természetesnek, jogosnak érzik és szinte elvárják a verést, csendőrpertut, még akkor sem, ha van olyan ember aki megerősíti önkben ezt a tévhitet a cigánysággal kapcsolatosan. Ha az egyébként kötelező asszonyom, kisasszonyom, uram, hölgyem megszólítással illetik meg a cigányokat is, bizonyára sokan lesznek különösen a nyomortelepeken élők, akik ezt eleinte szokatlannak tartják, de senki sem fogja közülük említeni, vagy ki-gúnyolni emiatt a rendőrt.

És végül, ami talán a legfontosabb, értsék meg, hogy a cigányok nem mind bü-nözők. Akik közülük bünt követnek el, túlnyomó részükben azért teszik, mert nincs munkahelyük, és családjukat szeretnék fenntartani. De nagyon sokan vannak azok, akik még ilyen helyzetben sem tesznek törvénybe ütközőt. Nem azért vannak tömegesen munka nélkül, mert ez jó nekik, hanem mert egyre kevésbé jutnak legális munkavégzéshez. Mindennapos eset, hogy ha meglátják börtök színét, meghallják jellegzetes cigány nevüket, s közlik, hogy már betöltötték az állást. Előítéletes, irántuk érzett gyűlölettel teli környezetben élnek, olyan világban, ahol nem kevesen kiáltásukat is támogatnák. De a rasszista elméleteket kívül kell rekeszteni egy demokráciában működő rendőrségnek, és állományán belül az emberi jogok tiszteletben tartásával kell megejteni intézkedéseiket bárkivel szemben. A leírtak figyelembe vételével hatékonyabb és jobb munkavégzés jellemezhető a rendőrséget. Közelebb kerülhet ezáltal a cigányság a rendőrséghez, mint hatósághoz, és elérhetőbbé válhat az, hogy egyre több cigány származású választja hivatásul a rendőri munkát.

Kökény Kálmán
bűnmegelőzési előadó
Cegléd

Dokumentumok Péli Tamásról

„Péli Tamás 1948-ban született Budapesten. Képzőművészeti tanulmányait Budapesten a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban, és a Holland Királyi Képzőművészeti Akadémia murális (fali képzőművészet) szakán végezte el. 1971-72-ben készítette el az Amszterdami Anderas Kórház kápolnájában 72 négyzetméteres üvegablak applikációját. Témája az Ó- és Újtestamentum. Még ugyanebben az évben az amszterdami Spaar bank van de stadban festményei mellett kiállította vasból, alumíniumból és fából készült szobrai. Diplomamunkája egy beton relief, amely Amszterdam Város Tanácsa képzőművészeti pályázatán első díjat kapott, az Amszterdami Kultúrcentrum román kori kápolnájában található. Harmadik monumentális munkája egy közel ötven négyzetméteres freskó, a Holland Képzőművészeti Akadémia falát díszíti.

Péli Tamás 1970-től jelen volt műveivel, rendszeres egyéni tárlatokkal, a hollandiai évek időszakában rangos amszterdami, 1976-tól a hazai kiállítóterekben.

Alkotásainak jellegzetes színe a vörös, a zöld, a kék és a Van Dyck-barna. Ez volt a jellemző munkáira akkor is, amikor a mitológiából és a történelemből merítette témáit, vagy amikor a számára nagyon kedves lovakat, és a különböző állatokat örökítette meg remek képein.

Péli Tamás 1982 elején készítette el a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár részére az angyal földi Dagály utcában fölállított – Juliánus barátot, Kőrösi Csoma Sándort és Apáczai Csere Jánost ábrázoló – 12 négyzetméteres triptichonját.

A tiszadobi gyermekváros számára festette meg a nagyközönség számára az 1993. szeptember 24-

én átadott 45 négyzetméteres Születés című pannót.

Ez a műve, a cigányság mitológiájának, európai történelmének és eleven kultúrájának dokumentum erejű összefoglalása. Nagy távlatú munkájának középpontjában a cigány nép eredetmondabeli ősanja, Káli Istenasszony látható, aki a jövő fényeinek magasába emeli föl elsőszülött fiát, az Embert.

Péli Tamás 1994. november 26-án halt meg Budapesten. Munkácsy Mihály és Csontváry Kosztka Tivadar közelében helyezték el hamvait örök nyugalomra a Kerepesi úti Temetőben.”

*

„Van egyszer egy Péli Tamás, aki a szülei fia. Van egy Péli Tamás, aki magyar állampolgár. Van egy Péli Tamás, aki festő. És olyanok, mint Athos de La Fère gróf, Balu Kipling Dzsungel könyvéből, Garcia Marquez remek művéből, a Száz év magányból José Arcadio Buendia. Még olyan Péli is van, aki az esti mesék rajzfilmjeiben fordul elő. Hápi vagyok a kacsá, Ezeket én mind komolyan veszem, belefeledkezem a játékba, és boldog vagyok, hogy ilyen figurák bőrébe bújhatok. Legelsősorban azonban Péli Tamás cigány származású, a cigány-magyar piktúrát megteremteti akaró magányos katona vagyok.”

*

„A tehetségeket, a kétséget és a készséget, meg kell mutatni a világnak. Olyanoknak kell lenniük, mint egy százlábú bogárnak, aki, bármi történik, visszanyúl és az első lábával segít a hátsó lábának. Olyanoknak kell lenniük, akik előrehaladnak erős trappban és mindent kibírnak. Sokkal nehezebb dolguk lesz, mint amilyen nekünk volt. A mi generációnk kuriózum volt. Egzotikus vadállatok voltunk.

Megnéztek bennünket, figyeltek ránk. Csodálkoztak, hogy tudsz írni. Egy cigányról ezt nem tudták elképzelni. Amikor a magyar történelemről mesélek, akkor megdöbbennek, hogy én cigány vagyok. Azt gondolják, hogy aki a magyar történelmet ismeri – én történetesen jól ismerem, mellesleg a világ történelmet is-, az már nem cigány. Nekünk egy egyfajta nyitási lehetőséget biztosított. Még nem féltek tőlünk. Akik utánnunk jönnek majd, azokat már nem fogják megcsodálni, mint a különleges fenevadat. Nagy és felelősségteljes munka vár rájuk, mellyel még nem szembe-sülhetnek.”

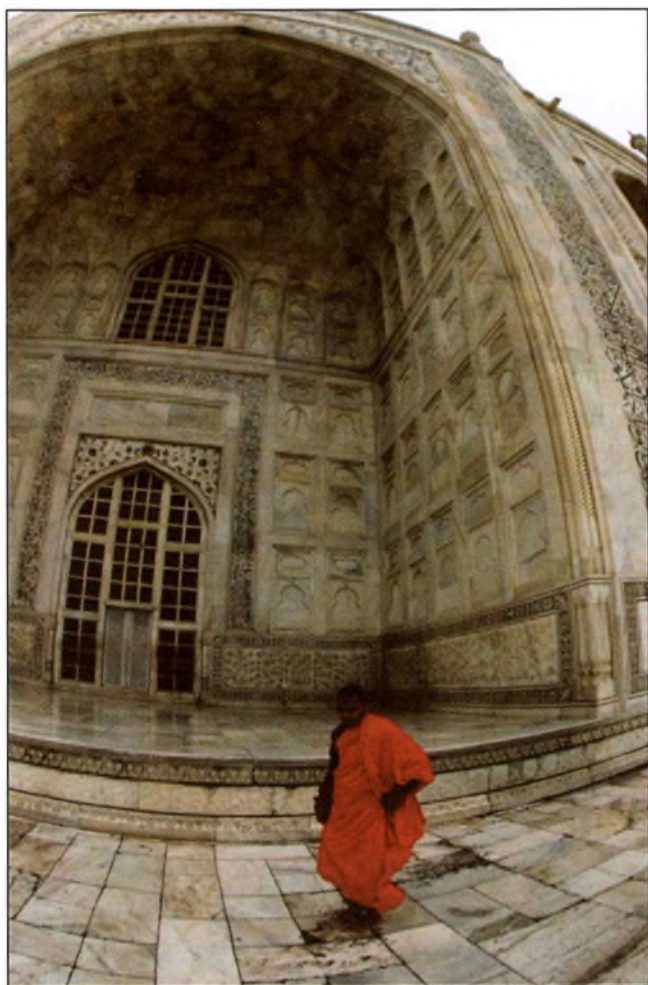
*

„Ha azt mondja valaki, hogy legyél olyan, mint én, akkor nem azt akarja, hogy jobban éljek, hanem azt, hogy ne legyek. Rettenetesen súlyos kérdés, tőlem senki ne kérje, hogy olyan legyek mint ő. Mert az énem akkor megszűnik. Ez a cigány kérdésben nagyon nehéz, melyet nem ért meg senki igazából. Ne kérjék azt a cigányembertől, hogy másmilyen legyen, mert ezzel az életét kéri el. Büntetlenül a kisgyereket ne ítéljék a lehetetlenségre. Teljesíthetetlen kérdés, mert cserébe nem adnak érte semmit.”

*

„Az elveimet, a reneszánsz piktúra vívmányait nem adom föl, reneszánsz festő szeretnék maradni. Hogyha minden jól megy, akkor a huszonegyedik században is festeni fogok, mert a következő század festészetében már szerepet akarok játszani. Kétezer szilveszterén leszek ötvenkét éves. És kétezertízben még rektor is lehetek a Képzőművészeti Főiskolán. Ha akkor még lesz ilyen főiskola.”

(Válogatások Kovács József Hontalan: *Dokumentumok Péli Tamásról* című írásából)

Varázslatos India

Fotók: Csabai István

Karácsonyi készülődések

A karácsony a szeretet, a béke, a boldogság, a család ünnepe. Jánoshidai gyerekeket kérdeztem, hogyan várják az ünnepet, milyen ajándékot szeretnének kapni, és miben más ez az ünnep számukra, mint a többi. Ezeknek a gyerekeknek szép lesz a karácsony, ők örömmel és izgalommal várják az ajándékaikat. Sajnos olyan családok is vannak, ahol a téli tüzelő beszerzése is gondot jelent, így nemcsak ajándékot, de még karácsonyfát sem tudnak vásárolni. Nagyon jó lenne, ha minden ember olyan izgalommal és boldogan készülne a karácsonyra mint azok, akikkel most beszélgettem.

Kökény Alexandra és húga

– Rántott húst, halat szoktunk sütni, és sok finom süteményt, képviselőfánkot, pozsonyi kiflit, beigli és tortát. mert ilyenkor van Petrának a születésnapja. Templomba is elmegyünk, és imádkozunk, viszünk a Jézuskának ajándékba szaloncukrot, vagy pedig pénzt adunk a perselybe.

Czibak Beatrix szintén nyolcadik osztályos tanuló.

– Nekem négy testvérem van. A karácsonyt soha nem töltjük itthon, hanem a testvéreimnél Csengerben, mert nekünk ott vannak a rokonaink és a karácsony az családi ünnep. Nagyon várom már a karácsonyt. Egy biciklit sze-

Czibak Anna

A testvéreim a szaloncukrokat szokták felkötözni a fára, én pedig felrakom a fa díszét, a csillagot. Mikor a fát feldíszítettük aláadjuk az ajándékokat, és vacsora után átadjuk egymásnak.

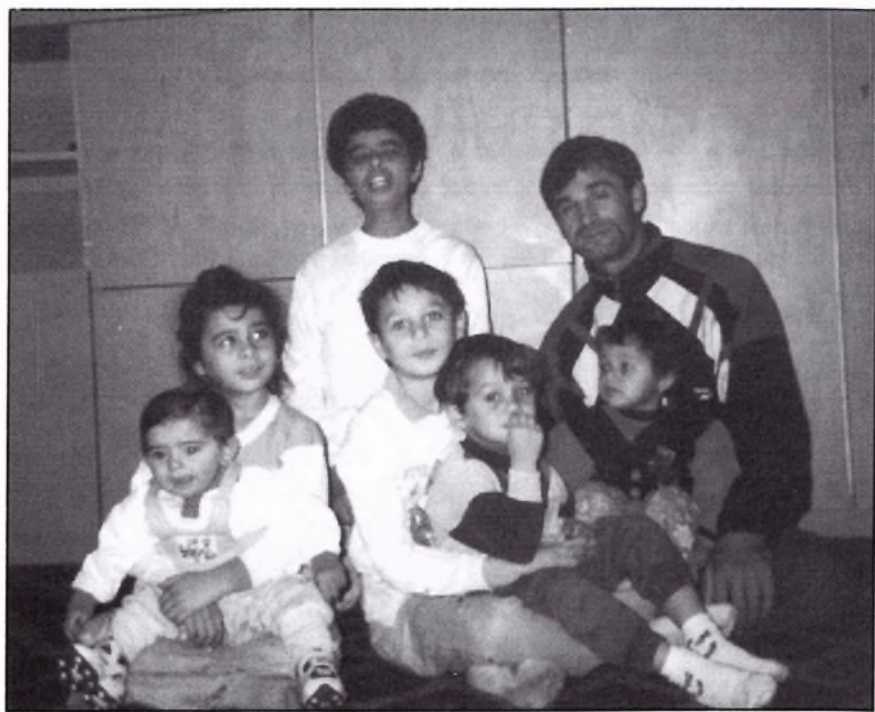
Kökény Alexandra első osztályos és nagyon várja a karácsonyt. Egy Barbie-házat szeretne kapni a szüleitől karácsonyra. Testvére, **Roland** második osztályos.

– Szeretném, ha a fa alatt sok ajándék lenne. Annak örülnék a legjobban, ha egy rendőr autót kapnék. A testvéreimnek szeretnék készíteni valami szép kis ajándékot, mert sok testvérem van. Apunak és anyunak is szeretnék készíteni valamit közösen a testvéreimmel. Azt mondják, hogy a karácsonyfát a Jézuska hozza, de én tudom, hogy ez nem igaz, anya és apa veszi meg az ajándékokkal együtt. A testvéreim még nem tudják, mert ők kicsik, éppen ezért nem is mondom el nekik az igazságot. Reggel mikor fölkelünk és meglátjuk a szép karácsonyfát mindig nagyon örülünk, körbeálljuk és énekelni is szoktunk ilyenkor. De akkor vagyunk a legboldogabbak, amikor kibontjuk az ajándékokat.

– Mit szokott ilyenkor sütni és főzni az anyukád?

Czibak Beatrix

Kökény Zsigmond és családja

retnék kapni, a szüleimnek pedig illatszereteket fogok vásárolni és talán egy szép képet a falra. Csengerre is viszünk valami ajándékot a rokonoknak, mert tőlük is szoktunk kapni. A fát mi gyerekek díszítjük fel, a szülők pedig a konyhában sütnek, főznek. Az ajándékot vacsora után adjuk át egymásnak.

Kökény Zsigmond négy gyermek édesapja.

– A feleségemmel ketten díszítjük fel a karácsonyfát amíg a gyerekek alsznak. Ők még picik, és azt hiszik, hogy a fát és az ajándékot is a Jézuska hozza. Még nem szeretném nekik megmondani hogy az ajándékot apa és anya teszi a fa alá, mert az nagy csalódás lenne számukra.

Alexandra lányom Barbie-házat szeretne, Roland rendőrautót, Petra beszélős babát és Gergő egy mentőautót. Sajnos nem tudjuk megvenni ezeket a drága ajándékokat a gyerekeknek, de az apróbbaknak is örülni fognak. Talaly még azt kaptak amit kértek, de mostmár minden évben szegényebb lesz a karácsony, mert nagy a drágaság.

A feleségemmel egymást is megszoktuk ajándékozni. Egy pulóvert veszek Anikónak, és én is azt szeretnék kapni, de ha nem tud venni az sem baj, a lényeg, hogy a gyerekeimet boldognak lássam, mert akkor én is nagyon boldog vagyok. Jólesik látni az arcukon azt a mosolyt amit csak ilyenkor lát az ember és ez büszkeséggel tölt el.

Elvisszük őket a templomba is, ahol megköszönik a Jézuskának az ajándékot, amit hozott nekik, és ők is visznek

ajándékba vagy szaloncukrot, vagy pedig egy kis pénzt, és beleteszik a perselybe.

Nagyon várjuk a karácsonyt, mert ez a család ünnepe. Jó érzés ajándékot adni és jó érzés az is, amikor kapunk. Eddig minden évben gazdag karácsonyunk volt, mert a férjem vállalkozó és nem volt olyan gondunk, hogy minden egyes forintot be kellett osztanunk. Ezt sajnos a gyerekeim meg is szokták, és nagyon nagy ajándékokat kérnek. Őt gyermekeim

van és öt unokám. Sokan vagyunk mikor összejön a család.

A testvéreim is és a rokonaim is velünk vannak, nekik is venni kell valami apró ajándékot. Az idén a gyerekeim ruhaneműt kapnak, az unokáim pedig valamilyen játékot, mert ők még picik. Soha nem szoktam azt mondani, hogy az ajándékot a Jézuska hozza, mert úgysem hinnék el még az unokáim sem. Tudják, hogy a férjem és én vesszük. Apródonként szedegetjük össze, már most elkezdjük gyűjtögetni az ajándékot és eldugdosom, de sajnos soha nem ütök, mert mire a fa alá tesszük, mindenki tudja, hogy mi van a csomagban. A főzést a Szabolcsi hagyományokhoz igazítjuk: töltöttkáposztát főzünk, túrós és almás süteményt, sajtos pogácsát sütünk.

Szabolcsban mások a szokások, ott nagyobb a szeretet, az emberek jobban összetartanak, mint itt. Ott kántálni szoktunk ilyenkor. Körbejárjuk a családot, énekelünk reggelig és beszélgetünk. De itthon is fel szoktuk díszíteni a karácsonyfát, igaz, hogy most már kisebb fát veszünk, mint ezelőtt, mert már nem kiesik a gyerekek, meg aztán az ajándékot várják jobban nem a karácsonyfát. A fát a két lányom díszíti és amikor kész, megvacsorázunk, szétosztjuk az ajándékot és boldogan együtt vagyunk.

R. Zs..

Czibak Sándorné unokájával

Vendégünk: Raduly József

Ha azt mondanám Raduly Józsefről, hogy szintes egyéniség, akkor még csak sejtetném azt a személyiséget, amely egyszerre cigány és magyar. Eből a kettősségből tört a fényre, elemmentális erővel az az ember, aki egyszerre szelíd és lázadó, mint a kard, amely a tokjában van - de ha kihúzzák, akkor teszi a dolgát.

Raduly József „klasszikus” cigány ember, aki eredeti cigánytelepről jött és eljutott Hollywood-ig – mint a 100 tagú cigány együttes elnök-producere.

Raduly József a „világ közepéről” jött: a gávai cigánytelepről, amelyet a magyarok „fertőnek” neveztek, mert az esőzések idején a község szennyét, mocskát ide hordta az áradás. Hízenkor félméteres vízben közlekedtek a romák. Közel 500 cigány élt ebben a „gödörben” – muzikusok és munkás cigányok jól megfértek egymás mellett, szeretetben és békességben. Az éhezőnek mindig jutott egy tál étel... Sírva-nevetve, szegényen és éhesen –

de tiszta lelkiismerettel hajtották álmokra a fejüket a romák...

Raduly József anyai részről a *Bödör* család, apai részről a *Pici* családból származott – mindkettőben sok híres muzikus volt.

A mostoha életkörülmények fiatalon beteggé, nyomorékká tette a romákat – így volt az Raduly József szüleinek esetében is. Ha nincs a 21 évvel idősebb testvér: Raduly Gyula, aki „apaként” taníttatta Raduly Józsefet, feladva ezzel a saját továbbtanulási esélyeit.

A kis Jóska már 3 évesen (nem sajtóhiba) cimbalmozott – de mivel a családban nem volt prímás (és a kis Józsi-ka jóképű gyerek volt) – az édesanyja kiosztotta Jóska-ra a prímás szerepet, hogy a családon belül kilegyen a zenekar...

Hetedik osztályban érdemtelenül egyest kapott, s mellé egy elhordozhatatlan megaláztatás is párosult, amely ellen még a gyermeki öntudat is föllázadt. Raduly Jóska egy papírszába összeszedte a cókmojkját és a hegedű-

jét... Világgá indul – ez Újfehértóig tartott, ahol bátyja: Raduly Gyula élt...

Raduly József Újfehértón fejezte be jeles eredménnyel az általános iskolai tanulmányait, majd beiratkozott a mezőgazdasági technikumba, amelyet a mezőgazdasági főiskola követett. Itt lett Újfehértón egy tsz-ben főagronómus, ami a cigány ember részéről nem kis teljesítmény.

Raduly József az egész életében elért sikereit Isten végtelen kegyelmének és jóindulatának tekinti.

Az Állami és Jogtudományi Egyetemen nyolc szemesztert végzett el – a munka és a tanulás meghaladta a lehetőségeit, a vizsgákra egyszerűen nem maradt ideje.

Raduly József nős, két felnőtt gyermeke van, akik a vendéglátóiparban és a divatszakmában dolgoznak. Nagyon sokat köszönhet a feleségének, aki türelemmel és kitartó szeretettel biztosította és biztosítja ma is, azt a nyugodt családi fészket, amely elengedhetetlenül szükséges egy közügyekkel foglalkozó embernek.

Raduly József cigány közügyekkel foglalkozó embernek tartja magát. Az ő olvasatában azért nem politikus, mert még nincsenek meg azok a feltételek, amelyek biztosítanák azokat az érdemi lehetőségeket, amelyek valódi esélyt adnának a roma ügynek...

Raduly József misszió-nak tekinti az egész életét. A cigány ügy alázatos szolgálja kíván lenni. Egyszerre vallja magát cigánynak és magyarnak – egyiket sem helyezi a másik elé. Másága és magyarsága együtt lélegzik, mint a tüdő.

Raduly József vissza-visszatér a gyökerekhez, hogy erőt merítsen abból a tiszta forrásból, amelyből identitása táplálkozik – mert a gyökerek elhagyása egy olyan tagadást jelentene, ami származásának feladását eredményezné, s ezzel saját létének eredetét tagadná meg... Ugye milyen képtelenség?!

Rácz Lajos

Tizenheten bizonyítottak

Ők tizenheten olyan hajótöröttek, akiknek az élete még nem futott zátonyra. Tizenhét alig huszoneves roma fiatalember, akiket arra kényszerített az élet, a felismerés, hogy felnőtt fejjel ismét iskolapadba üljenek, s küzdve ninestelenséggel, ha fogat csikorgatva is, de elvégezzék az általános iskola 7-8. osztályát.

Azon az emlékezetes esős november 9.-ei hétfői napon ültek a vizsgabizottság elé Nyírbátorban, hogy számot adjanak a tanultakról, biológiából, történelemből, földrajzból, magyar nyelvből stb. Köszönet illeti a Nyírbátori Éltes Mátyás Általános Iskola, Diákotthon és Speciális Szakiskola tanárait, **Sum Ferenc** igazgatót, aki otthont adott a két évig tartó munkának, s maguk is részt vettek ezeknek a fiataloknak az oktatásában és nevelésében.

Sum Ferenc igazgató ült mellettem s amikor az egyik jóvágású fiatal cigány ember vizsgázott, odasúgta: „Neki is a fiammal kellett volna elvégeznie a nyolc általánost.” Jó néhány évet késelt. De volt benne mersz, akarat, hogy ismét padba üljön. Annak hogy a tizenhét roma fiatal ember, közöttük 2-4 gyermekes apák is a tanulásra kényszerültek, sok oka van. Egyikük elmondta, hogy a napokban érkezett haza Budapestről. Felvették volna a csokoládégyárba dolgozni, de mivel nem volt meg a nyolc általánost igazoló bizonyítványa, így nem alkalmazták. Egy másik fiatal cigány embert is a bizonyítvány hiány akadályozta meg a gépkocsivezetői vizsga letételében.

A NYÍR-DINAMIKA Kft. ismét bizonyított. Igazgatója, **Lőkös Sándor**, a tizenegy gyermekes családból származó empátikus vezető valóban a szívén

viseli a felzárkóztató tanfolyamok szervezését. Immár több mint egy esztendeje az OCKÖ bázis üzemének is számít. Akik az elmúlt évek során a cigány oktatást, képzést, átképzést szorgalmazó vezetői-oktatói gárda csaknem ezer olyan cigány embernek adott – ha sokuknak ideiglenesen is(!) – megélhetőségi lehetőséget, akik a különböző tanfolyamok elvégzése után tovább léphettek.

Kinyílt előttük a tisztességes élet felé vezető út, vagy továbbtanulás. Nem kevés ezek között azoknak a száma, kik a Nyír-Dinamika által szervezett, s itt nyert képzés után lett vállalkozó, helyezkedett el, s nem kell kuncsorognia, segélyből tengetnie a családja életét.

Tizenhét roma fiatalal együtt örültünk, amikor kezükbe kapták a bizonyítványt.

Farkas Kálmán

Fotó: Rác Zsuzsanna

Az erőszak elkerülése

Az állampolgárok többségének fásult közönye – amelynek jeleit nap mint nap érzékelhetjük – csak látszólag veszélytelen. Bár mikor agresszióvá változhat, attól is függetlenül, hogy az erőszak célpontja ki vagy mi lesz. Éppenséggel a bolti eladó, vagy a jegyellenőr. S ezúttal sem a túlzott érzékenységről van szó, még kevésbé a sokat emlegetett türelmetlenség megnyilvánulásáról. A józan ész alapján is feltételezhető, hogy a türelmetlenségnek eléggé egyértelműen meghatározó okai vannak. Többek között az is, hogy a bizonytalanság csak bizalmatlanságot szülhet. Mert aki szegény, s a szó köznapi értelmében nyomorog, joggal fogalmazhatja meg magában a kérdést: miért kell neki nélkülöznie? Átok sújtja, vagy valami más? A szerencsén, a tehetségen, a leleményességen múlna minden? És ha valaki cigány származású, életútja pontosan kijelölhető?

REMÉNY NÉLKÜL

Szerencsés emberek mindig voltak és lesznek is; akárcsak tehetségesek, akikre előbb vagy utóbb mindig fel lehet nézni. De mi a helyzet a leleményesekkel? Akik között – származásuktól függetlenül – a kíméletlen törtétek épp úgy előfordulnak, mint akik kapcsolataik révén jutnak előre. Sokféleképp válaszolhatunk az iménti kérdésekre, leginkább persze egykedvűen tudomásul véve, hogy a felül és az alullevők közti távolság egyre inkább növekszik. Egyik kurzus jön másik után, s akik a társadalom aljára vagy peremére szorultak, ott is maradnak. Szemernyi remény nélkül, hiszen a tényekkel nem lehet vitatkozni. Csakhogy azt sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy egészen mást jelent a té-

nyek tudomásul vétele és az azokba való belenyugvás. Bármennyire eluralkodott ugyanis az állampolgári közöny és fásultság, az igazságosság eszméje és gyakorlata iránti vágy mégsem tűnt el teljesen. Már csak azért sem, mert merő önámítás lenne, ha nem vennénk figyelembe: a napról napra növekvő igazságtalanságok szinte kivétel nélkül mindenkit bosszantanak.

KONKRÉT JÖVEDELMEKRE LENNE SZÜKSÉG

Nem is annyira meglepő az, hogy a rendszerváltozás során hirtelen meggazdagodók a szegényekkel, a nyomorgókkal nem sokat törődnek. Miközben sorra épülnek a csodapaloták, s a milliomosok milliárdosok lesznek, legfeljebb jelzőszerű felhívásokat hallhatunk arról, hogy a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok gondjain mégiscsak enyhíteni kellene. Ám mit ér a szociális érzékenység, ha csupán jól hangzó szövegek kísérik? Amiket ki így, ki úgy értelmez. Minderre nem elég azt válaszolni, hogy a gazdasági kényszerűségek – mint például a belső államadóság és a szerkezetváltás következményei – semmiképp sem hagyhatók figyelmen kívül. Többet kapnának a szegények és a pária-létre kényszerülők is, ha volna mit elosztani. Az adójóváírások nélkülözhetetlenségében persze lehet hinni, de mindehhez konkrét jövedelmekre lenne szükség. Még egyszerűbben fogalmazva: kenyérre, húsrá, tejre költendő jövedelemre. Ha pedig az utóbbi hiányzik, az okokat sem elegendő ott keresni, ahol csupán a gazdasági kényszerűségek jelennek mindenre felmentő magyarázatot.

SEMMI SEM AZ, AMINEK LÁTSZIK

A fásult közöny és belenyugvás mindenekelőtt személyiségrosszvisztó hatású. S ahogyan tapasztaljuk, az állampolgárok többsége csak tehetetlenül vergődik az egyre áttekinthetlenebb szociális és politikai viszonyok között. Éppen ezért riasztóak a kialakult közállapotok. Ugyanezért is vészjóslóan figyelmeztetőek azok a panaszok, melyek a köznapi élet sívárságáról, a megállíthatatlan elszegényedésről, a kitaszítottak tehetetlenségéről tanuskodnak. Mint ahogyan az sem véletlen, hogy a hétköznapiak monotoniját az erőszak különböző formái törlik meg. De ha életünk valamennyi mozzanatára is vonatkozik már, hogy semmi sem az, aminek látszik, avagy csak a látszatnak van valósága, akkor azon sem csodálkozhatunk, hogy életünket menthetetlenül aláaknázza a közömbösség. S mindez olyan veszélyeket hord magában, amelyeknek a következményei aligha jósolhatók meg előre. Annál is inkább, mert sokakban felébredhet az a késztetés, hogy csupán erőszakos eszközökkel lehet változtatni a kialakult helyzeten. Csakhogy ez a szemléletmód minden szempontból káros.

Mert bármennyire szétroncsolódtak is az emberi viszonyok, s bármilyen nagy is a különböző társadalmi csoportok közti egyenlőtlenség, nem lehet más választásunk, mint a szolidaritás értékelve szerint szabályozni életünket. Még akkor is, ha éppenséggel azt vesszük észre, hogy a rendszerváltozás eddigi történetében azok az állampolgárok veszítettek legtöbbször, akik amúgy is a gazdasági átalakulás kárvallottjai voltak. Mindenesetre legalább abban bízhatunk, hogy az erőszak elhatalmasodása – ha a polgári erények valóban meg erősödnek – elkerülhető lesz.

Dr. Kerékgyártó T. István

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány 1998. november 17-i kuratóriumi ülés döntési listája

Pályázó szervezet	VNT (Ft)	VTT (Ft)	Megítélt támogatás (Ft)	Program
CKÖ, Apc	—	—	—	sertés
Lungo Drom, Encs	600.000	150.000	750.000	sertés
CKÖ, Nagyvén	700.000	300.000	1.000.000	koca
CKÖ, Kecel	—	—	—	szőlőművelés
Lungo Drom, Rétközberencs	700.000	300.000	1.000.000	sertés
Lungo Drom, Nyíradony	—	—	—	kocartás
CKÖ, Kiskőrös	700.000	300.000	1.000.000	sertéstartás, -nevelés
CKÖ és Ózdi Cig.-k Szöv., Ózd	—	—	—	seréstartás
TFFCSZ, Köröm	—	—	—	sertés
MCDSZ, Nyírmada	700.000	300.000	1.000.000	sertés
Izomsorvadásos Betegekért Alap., Versend	700.000	300.000	1.000.000	sertés
Roma Kisebbségi Önk., Szekszárd	—	—	—	sertés
Kisebbségi KH, Hajdúhadház	—	—	—	sertés
Romák Felemelkedéséért Alap., Kürtöspuszta	700.000	300.000	1.000.000	sertés
HHCFKE, Barcs	—	—	—	sertéstartás, -nevelés
Cigány Érdekvéd. Szöv., Hajdúböszörmény	—	—	—	sertés
Jóléti Szolgálat Alap., Eperjeske	500.000	500.000	1.000.000	raklap gyártás
Lungo Drom és CKÖ, Baktalórántháza	600.000	400.000	1.000.000	nyúltenyésztés
Települési Önk., Köröm	—	—	—	sertés
MCISZ, Novajdrány	—	—	—	asztalos műhely
Lungo Drom, Gönc	700.000	300.000	1.000.000	sertéstartás, sertésnevelés

PÁLYÁZAT • PÁLYÁZAT • PÁLYÁZAT • PÁLYÁZAT • PÁLYÁZAT • PÁLYÁZAT • PÁLYÁZAT

Saját konyhakert – 1999.

Az Autónia Alapítvány pályázatot hirdet civil szervezetek (egyesület, alapítvány, közalapítvány) részére konyhakertek művelésére az 1999-es évre.

A pályázat célja: olyan közösségek támogatása, amelyek rászoruló családok számára teszik lehetővé (könnyítik meg a portákhoz tartozó konyhakertek művelését.)

A pályázat elbírálásánál előnyt élveznek azok a jelentkezők, akik roma és nem roma résztvevőket egyaránt bevonnak a kertek művelésébe, valamint a pályázat résztvevői közt megtalálhatók olyan családok is, amelyek a megelőző években nem művelték kertjeiket.

A pályázat során támogatás kérhető: kerti vetőmagokra, műtrágyákra, szerves trágyára, növényvédőszerre, szakértő díjazására.

A pályázat beadásának feltétele, hogy résztvevő családok portái a kertművelésre alkalmasak legyenek, a résztvevők rendelkezzenek a műveléshez szükséges kéziszerszámokkal, a szervezet vállalja a kertek talajelőkészítést.

A pályázható maximális támogatás: 700.000 Ft.

A támogatás 25%-a kamatmentes kölcsön, aminek törlesztését hat egyenlő részben, havonta teljesíti a támogatott szervezet, vagy a program indulásától számított hat hónapon belül, egy összegben.

A pályázatokat az Autónia Alapítványnál (1021 Budapest, Budakeszi út 55.) beszerezhető Pályázati adatlapon lehet benyújtani (kérésre az Autónia Alapítvány a Pályázati adatlapot postázza, faxon küldi, vagy e-mail-en juttatja el a pályázni szándékozó szervezetnek). A pályázatokról további információk szerezhetők telefonon (06-1-3930621), vagy levélben az Autónia Alapítvány címén (1021 Budapest, Budakeszi út 55.)

A PÁLYÁZATOK BEADÁSI HATÁRIDEJE: 1999. JANUÁR 15.

Kereskedelmi, Vendéglátó és Idegenforgalmi Szakmunkás és Szakközépiskola

Az iskola felkészült az átlagos és a más fogyatékos gyermekek nappali integrált oktatására és különböző kimeneti szintű - szakmunkás és szakközépiskolai képzésre. Emellett lehetőség van érettségizettek számára – nappali képzés keretében – szakmai végzettséget biztosító oktatásra is. A teljes tanulmányi idő alatt jár a családi pótlék és a diákigazolvány.

A képzés szakirányai:

– kereskedelmi: ABC-eladó, élelmiszer- és vegyiáru-kereskedő, kultúrcikk-kereskedő, ruházati kereskedő, vas- és műszaki kereskedő;

– vendéglátó: cukrász, pincér, szakács, vendéglátó eladó;

– idegenforgalmi

– továbbá (érettségizettek számára): külkereskedelmi ügyintéző, idegenforgalmi ügyintéző, európai üzleti asszisztens.

A középiskolai képzésre az érvényes rendelkezések értelmében minden 8 általánost befejezett tanuló jelentkezhet.

A jelentkezés módja: a 251-3355. vagy a 06 30 9561-063. telefonszámon Véghelyi Péternél, ill. személyesen az iskolában. Az iskola kollégiumi elhelye-

zést is tud biztosítani (csak kis létszámban), valamint tanulói számára étkeztetést.

A tanulók szükség szerint igénybe vehetik az iskola fejlesztő pedagógusának, pszichológusának, gyermekpszichiáterének segítségét.

Iskolánk felkészült a dyslexiás, dysgraphiás – egyéni bánásmódot igénylő – gyermekek képzésére, felzárkóztatására. A felvételi elbeszélgetésen a szülő és a gyermek együttesen vesznek részt. Ezen az elbeszélgetésen történik a komplex pályaalakultság megállapítása.

A tanév rendje, a tanítási napok, a szünetek rendje megegyezik az önkormányzati fenntartású iskolákkal.

A tanulók a sikeres vizsgák után az állami iskolákkal azonos értékű bizonyítványt kapnak. Iskolánkban idegennyelv-oktatás is folyik – lehetőség van angliai nyelvi képzésre is.

Az iskola egésznapos foglalkoztatási rendszerben működik, melyhez a szülők térítési díjat fizetnek.

Iskolánk a XIV. kerületben működik, címe:
1141 Budapest, Mogyoródi út 128.

(Az Örs vezér tértől a 82-es trolibuszsal a 6. megálló.)

1399 BUDAPEST, Pf.: 701/407.

PÁLYÁZAT • PÁLYÁZAT • PÁLYÁZAT • PÁLYÁZAT • PÁLYÁZAT • PÁLYÁZAT • PÁLYÁZAT

Iskolai konyhakert – 1999.

Az Autónia Alapítvány pályázatot hirdet olyan intézmények és szervezetek számára, amelyek konyhakertet, tangazdaságot működtetnek, vagy szeretnének működtetni.

Támogatás célja: olyan kertművelés támogatása, ahol hátrányos helyzetű gyermekek felkészítése folyik az önálló gazdálkodásra a konyhakerti munkák elsajátítása révén.

A pályázat elbírálásánál előnyt élveznek azok a pályázatok, amelyek célcsoportjába cigány származású gyerekek is tartoznak.

A pályázat feltétele: a gyerekek folyamatos és aktív részvétele a munkában a területen jártas vezető útmutatásával.

A pályázat során támogatás kérhető:

- kerti vetőmagokra,
- műtrágyára,
- szerves műtrágyára,
- növényvédő szerekre,
- kéziszerszámokra.

A pályázható maximális támogatás: 200.000 Ft.

A támogatás 25%-a kamatmentes kölcsön, aminek törlesztését hat hónapon belül, egyösszegben teljesíti a támogatott intézmény vagy szervezet.

A pályázatokat az Autónia Alapítványnál (1021 Budapest, Budakeszi út 55.) beszerezhető Pályázati adatlapon lehet benyújtani (kérésre az Autónia Alapítvány a Pályázati adatlapot postázza, faxon küldi, vagy e-mail-en juttatja el a pályázni szándékozó szervezetnek). A pályázatokról további információk szerezhetők telefonon (06-1-3930621), vagy levélben az Autónia Alapítvány címén (1021 Budapest, Budakeszi út 55.)

A PÁLYÁZATOK BEADÁSI HATÁRIDEJE: 1999. JANUÁR 15.

A Mikulás és a Krampusz

– Anyuuu..! – süvített a hangunk, mintha összebeszéltünk volna, körbeálltuk édesanyánkat.

– Mi ez a ricsaj! – nézett ránk rosszalló tekintettel.

– Ugye ma este jön a Mikulás? – mondtuk ki a varázsszót.

– Mi-ku-lás?! – nyújtotta el hosszan a szót anyám, s a nyelvével megnyalta az ajkát, mint aki mézet ízlelget...

– Az hát...! Rosszat sejtve megismételtük a Mikulás szót.

– Nem hiszem, hogy ide eljön, legfeljebb a Krampusz – évelődött anyánk.

– Az meg kicsoda? – kérdezte sejtítve a legkisebbik öcsém.

– A Krampusz... – tűnődött el lélegzetnyit fiatal anyánk... A Krampusz az egy rettenetes ember. Szarva van és pántja, mint a lónak, a

szeme állandóan vérbe forog, a nyelve pedig leér a melle közepéig.

Megborzongtunk s a tekintetünkbe ijedt fény költözött.

– És mit csinál a Krampusz? – kérdeztük egyszerre többen is.

– Elnáspángolja virgáccsal a rossz gyerekeket... – A kishúgom fölsírt, és bementekült az ágy alá.

– Na, ne féljete, apátok majd elkergeti azt a rusnya Krampuszt. Ti szófogadó gyerekek vagytok?! – biztatott játékos kedvességgel bennünket.

Szavak helyett inkább csak bólogtunk.

– No, gyerekek..! Sütök nektek palacsintát.

Egyszerre elpárolgott a félelmünk, ajkunkról ujjongó szavak röpködtek.

Édesanyám palacsintájáról legendákat lehetne mesélni, amelyet

megőrzött a gyermeki képzeletem. Kelt palacsintát készített anyám, amelyet megtöltött rengeteg túróval. Olyan vastag lett, mint egy összesodort törölköző. Legény volt a talpán, aki hármat meg tudott enni belőle.

A délután folyamán lázas igyekezettel fényesítette ki-ki a saját lábbelijét –, mert anyánk megsúgta, hogy a koszos cipőt a Mikulás messze elkerüli. Csodálatosan ragyogtak a cipők, amikor a fal mellé sorba állítottuk őket.

A testvéreim az igazak álmát aludták – de én elhatároztam, hogyha török, ha szakad, megnézem magamnak a Mikulást és beszélek vele, hogy a cigány gyerekekkel miért olyan igazságtalan? Miért nem hoz nekünk is labdát, meg játékaikat, mint a **Czakó Attilának**, pedig ő sem jobb gyerek, mint mi. A múltkor is becsúszlizta az ablakot... Tűnődésemet csikorgó ajtó szakította félbe. – No most jön – óvatosan fel-emeltem a fejem, de csak édesapám jött haza a muzsikálásból.

Halk suttozásra, papírsörgésre lettem figyelmes. Óvatosan nyílt ki édesapámék szobája, majd megjelentek mind a ketten a mi szobánkban.

– Alszanak – mondta anyám. – Már nagyon várták a Mikulást.

– Sikerült egy kis pénzt megspórolnom – mondta apám.

– Nekem is – suttozta édesanyám.

– Akkor bőkezűbb lesz az idén az a fránya Mikulás – halkan kuncogtak mindketten.

A földöntúli Mikulás nagyon is földhözragadtan térdelt a kis cipők előtt apám képében.

Hirtelen felnőttnek éreztem magam. Nyomban elhatároztam, hogy nem lebbentem fel a titok fátylát a kicsik előtt. Nem szabad megtörni a Mikulás-legenda varázsát, amely ébren tartja a gyermeki képzelet csodálatos mesevilágát.

Rácz Lajos

F E J T Ö R Ö K

Kedves Gyerekek!

Közeledik a szeretet, a meglepetések, a meghitt együttlétek ünnepe. Igaz, hogy még néhány hetet várunk kell, de talán álmaidokban már látjátok azokat a kis ajándékokat, amelyeket szeretteiteknek készítették. Az alábbi rejtvények 1-1 függőleges sorában összeolvashatjátok a lét ünnepét!

bízik
alacsony
testrész
hó teszi
le
csuk
jó, ha sok
van a fejben

eszes
tar
hegycsúcs
kinyit
lány becézve
madárnak van
nyom
legkedvesebb
asszony
meleg évszak

Törd a fejed

Egy zöldségüzlet raktárában van 6 láda alma, amelyekre rá van írva a súlyuk. Két láda almát az üzletben adtak el, az utcán. Az utcán a három ládában kétszer annyi kg. volt, mint az üzletben a két ládában. A raktárban melyik láda maradt? Fejtsétek meg és küldjétek be!

19 kg	20 kg	18 kg
15 kg	31 kg	16 kg

Lécrakosgatás

Egy léckerítésre hajdan valaki felírt egy szöveget. A léceket levették, majd más sorrendben újból felszegezték. Mi volt az eredeti felírás? Ezt küldjétek be!

Segítség: a negyedik léce lesz az első, továbbá értelmi tulajdonságokról szól!

T	O	K	A	Z
N	A	N	A	L
E	S	Z	E	M
H	E	D	N	V
Z	I	A	E	T
T	O	S	O	K

Szógyűjtési verseny!

A magyar nyelvben sok olyan összetett szó van, amely szem, fej, láb, hó szavakkal kezdődik. Pl: hó-hócipő. Aki legalább öt szót összegyűjt a megadott előtagokkal, már győzött!

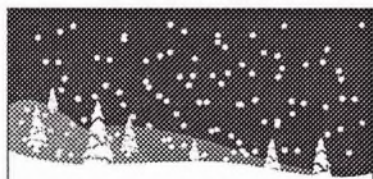
szem

fej

láb

hó

Jó szórakozást kívánunk a rejtvényfejtéshez!

Az oldalt összeállította: Bujdosó Jánosné

Wilde Rosen

VADRÓZSÁK

Gipsy Volklor aus Ungarn

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot
..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

Előfizetési díj
egy évre: 1176 Ft,
fél évre: 588 Ft,
negyedévre: 294 Ft

A megrendelőlapot és az előfizetés díját
a szerkesztőség címére kell eljuttatni:

5000 Szolnok,
Aranka utca 3.
Telefon:
06-56/372-269

Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.

**Külföldi fellépéseinkhez
anyagilag is érdekelt
befektetőt (főmenedzsert,
főszponzort) keresünk!**

Cím: OCKÖ Békés megyei
megbízottja

5601 Békéscsaba I. Pf.: 413.

JOGVÉDŐIRODÁK

Nemzeti és Etnikai Jogvédő Iroda
(vidéki irodák: Eger, Miskolc)

Irodavezető: Dr. Furmann Imre
Cím: Budapest Pf. 453/269
Telefon: 322-1491

Szolnoki Kisebbségi Jogvédő Iroda

Irodavezető: Dr. Pálfi Miklós
Cím: 5000 Szolnok, Szapáry út 19.
Telefon: 06-56/420-110

Cigányok Jog- és Érdekvégyesítő Irodája

Irodavezető: Dr. Kosztics István
Cím: 7600 Pécs, József A. u. 4.
Telefon: 06-72/325-558

Roma Parlament Konfliktusmegelőző és Jogvé-
dő Irodája

Irodavezető: Dr. Pánczél Márta
Cím: 1084 Budapest, Tavaszmező út 6.
Telefon: 06-1/313-18-87

Roma Polgárjogi Alapítvány Jogvédő Iroda
(vidéki irodák: Miskolc, Pécs, Debrecen)

Irodavezető: Horváth Aladár
Cím: Budapest VIII. Ferenc krt. 22.
Tel: 06-1/218-64-76

Pentru Voj – Tiértetek Zala Megyei Kisebbsé-
gek Jogvédő Szervezete

Elnöke: Sárközi Violetta
Jogász: Dr. Hand Ferenc
Cím: Zalaegerszeg, Kossuth út 43. I. emelet
Telefon: 06-92/312-749, 06-92/330-479

Országos vásárok naptára

1998. december hó

A vásárnaptárt összeállította: Wilhelm István

December 14., hétfő		Csorna	av.
Kaposvár	ok.	Dunaújváros	av.
Patvarc	oák.	Gyöngyös	av.
December 15., kedd		Hajdúszoboszló	ok.
Balkány	oák.	Heves	oák.
Fertőszentmiklós	oák.	Heves	av+mgv.
December 16., szerda		Kaposvár	ok.
Miskolc	osk.	Kaposvár	av.
Vajszló	ok.	Kecskemét	ok.
December 17., csütörtök		Kecskemét	kjv.
Ragály	oák.	Miskolc	av.
Szeged-Cserepes sor	ok.	Mórahalom	oák.
December 18., péntek		Nyíregyháza	av.
Miskolc	ok.	Pécs	oák.
December 19., szombat		Pécs	av.
Hajdúszoboszló	ok.	Szeged-Cserepes sor	av+mgv.
Jászárokszállás	oák.	Szekszárd	oák.
Kaposvár	av.	Szolnok	av.
Kecskemét	ok.	Tiszakécske	oák.
Mohács	oák.	Vác	oák.
Pécs	ok.	December 23., szerda	
Siófok-Kiliti	av.	Miskolc	osk.
Tura	av.	December 24., csütörtök	
Vác	kjv.	Szeged-Cserepes sor	ok.
December 20., vasárnap		December 25., péntek	
Békéscsaba	av.	Déványa	oá.
Bőhönye	oák.		

R Ö V I D Í T É S E K

av.	= autóvásár
bv.	= búcsúvásár
csv.	= cserépvásár
kjv.	= közúti jármű vásár
kuv.	= kutyavásár
LNv.	= Lovas Napok vására
mgv.	= munkagép vásár
nmv.	= népművészeti vásár
oá.	= országos állatvásár
oák.	= országos állat- és kirakó vásár
ok.	= országos kirakó vásár
osk.	= országos sertés- és kirakó vásár
r.	= régiségvásár
tbv.	= termékbemutató és vásár
üv.	= ünnepi vásár

December 26., szombat		Kecskemét	ok.
Kapuvár	oá.	Kecskemét	kjv.
Kaposvár	av.	Miskolc	av.
Siófok-Kiliti	av.	Nyíregyháza	av.
Tura	av.	Pécs	oák.
Vác	kjv.	Pécs	av.
December 27., vasárnap		Szeged-Cserepes sor	av+mgv.
Békéscsaba	av.	Szeghalom	av+mgv.
Csorna	av.	Szolnok	av.
Gyöngyös	av.	December 30., szerda	
Kaposvár	ok.	Miskolc	osk.
Kaposvár	av.		

A KISEBBSÉGI JOGVÉDŐ EGYESÜLET

(székhelye: 5000 Szolnok, Kossuth tér 1. III. em. /5.) elnevezésű társadalmi szervezet kiemelkedően közhasznú szervezetté nyilvánítása céljából való

K Ö Z L E M É N Y E

Alakult: 1995. december 4-i taggyűlésén 23 alapító taggal.

Működési területe: Magyar Köztársaság

Az Egyesület célja: kisebbségi (nemzetiségi, etnikai) miveltek miatt emberi és állampolgári jogaikban sértett személyek, csoportok szükség esetén speciális jogi védelemben részesülhetnek az általános jogvédelmen túl. Továbbá jogi védelem a többségi társadalom azon rétegei számára (pl.: nyugdíjas, hajléktalan, nagycsaládos, gyermekét egyedül nevelő szülők, veszélyeztetett fiatalok, stb...), akiknek szükségük van megfelelő jogi védelemre, jogi képviselőre.

Az Egyesület cél szerinti tevékenységei

(A khsz. tv. 26. -a b./ pontjában megfogalmazottak szerint.)

a/ A magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység.

b/ Hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése.

c/ Emberi és állampolgári jogok védelme.

d/ Munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése és a kapcsolódó szolgáltatások.

e/ Gyermek- és ifjúságvédelem, gyermek- és ifjúsági érdekvépviselet.

f/ Nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés.

g/ Tudományos tevékenység, kutatás

1997. évi gazdálkodásra vonatkozó főbb adatok:

a./ Befektetett pénzügyi eszközök 66.000,-Ft

b./ Forgóeszközök 1.366.000,-Ft

Eszközök (aktívák) összesen 1.432.000,-Ft

c./ Saját tőke 1.432.000,-Ft

Források (passzívák) összesen 1.432.000,-Ft

Tagdíjakból befolyó éves összeg: 1.150,-Ft

Főbb rendezvények

Oktatás területén: nagy hangsúlyt fektettünk cigány szervezetek, cigány kisebbségi önkormányzati képviselők képzésére, melynek témakörei a változó oktatásiügy, illetve a kisebbségi jogvédelem. A képzések folyamatosak voltak.

Gyermek- és ifjúságvédelem területén: felvilágosító program-sorozat a drog, az AIDS és az alkoholfogyasztás veszélyeiről. Nyári táborozás Balatonszárszón.

Kulturális területen: március 15. nemzeti ünnepre emlékezés, fotókiállítás (India képekben címmel), megemlékezés a II. világháború holocaust cigány áldozatairól, kisebbségek napja.

Dr. Pálfi Miklós

elnök

